МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ІМ. Ю.М. ПОТЕБНІ

Кафедра обліку, аналізу, оподаткування та аудиту
(повна назва кафедри)

Кваліфікаційна робота

другий (магістерський)
(рівень вищої освіти)

на тему: Удосконалення обліку та аудиту основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство»

Виконав: студент 2 курсу, групи 8.0714 – ОАК-з
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код і назва спеціальності)

освітньої програми Облік, аналіз, контроль в управлінні підприємством
(код і назва освітньої програми)

І. В. Проскура
(ініціали та прізвище)

Керівник: професор кафедри ОАОА, професор, д.е.н. Макаренко А.П.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Рецензент: доцент кафедри ОАОА, доцент, к.е.н. Синиця Ю.С.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

до захисту

Запоріжжя
2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ІМ. Ю.М. ПОТЕБНІ

Кафедра Обліку, аналізу, оподаткування та аудиту
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
(код та назва)
Освітня програма Облік, аналіз, контроль в управлінні підприємством
(код та назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____
«____» _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Проскура Ірина Вікторівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Удосконалення обліку та аудиту основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство»

керівник роботи Макаренко А.П., д.е.н., професор, професор кафедри ОАОА,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджені наказом ЗНУ від «27» лютого 2025 року № 318-с
2. Строк подання студентом роботи 02.12.2025
3. Вихідні дані до роботи законодавчі та нормативні акти України, наукові праці вітчизняних вчених економістів, періодична література, інтернет-ресурси, дані обліку і звітності
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)
1. Теоретичні основи обліку та аудиту основних засобів на підприємстві
2. Облік основних засобів та фінансовий аналіз комунального підприємства «Запорізьке міське інвестиційне агентство»
3. Пропозиції щодо удосконалення обліку та аудиту основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство»
4. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) 1. Порівняння НП(С)БО 7 «Основні засоби», МСБО «Основні засоби» та ПКУ. 2. Перелік первинних документів в залежно від шляхів надходження. 3. Перелік первинних документів в залежно від шляхів надходження. 4. Методика аудиту основних засобів. 5. Організаційна структура управління підприємства. 6. Облік створення основних засобів власними силами. 7. Аналіз рентабельності КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» за 2021-2024 роки. 8. Робочий документ аудитора

розрахунку амортизації прямолінійним методом. 9. Відомість визнання та класифікації основних засобів (ОЗ-1). 10. Відомість інвентаризаційної звірки основних засобів (ОЗ-3). 11. Відомість ведення в обліку капітальних інвестицій, ремонту та модернізації основних засобів (ОЗ-5). 12. Робочий документ ОЗ-1 «Перевірка первісного визнання та класифікації основних засобів». 13. Робочий документ ОЗ-3 «Інвентаризаційна звірка основних засобів».

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Макаренко А.П., д.е.н., професор, професор кафедри ОАОА		
2	Макаренко А.П., д.е.н., професор, професор кафедри ОАОА		
3	Макаренко А.П., д.е.н., професор, професор кафедри ОАОА		

7. Дата видачі завдання 04.03.2025

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	*Складання робочого плану, визначення предмету, мети та завдань досліджень*	*Жовтень 2025*	викон
2	*Огляд літературних джерел, періодичних та наукових видань з теми дослідження*	*Жовтень 2025*	викон
3	*Робота над 1 розділом*	*Жовтень 2025*	викон
4	*Робота над 2 розділом*	*Жовтень 2025*	викон
5	*Робота над 3 розділом*	*Жовтень 2025*	викон
6	*Підготовка до публікації наукової статті та тез доповіді*	*Жовтень-листопад 2025*	викон
7	*Оформлення роботи згідно ДСТУ та методичних рекомендацій*	*Листопад 2025*	викон
8	*Попередній захист роботи*	*Грудень 2025*	викон
9	*Нормоконтроль*	*Грудень 2025*	викон
10	*Підготовка остаточного варіанту роботи, презентаційного матеріалу, доповіді*	*Грудень 2025*	викон
11	*Захист роботи*	*Грудень 2025*	викон

Студент _____ (підпис) І. В. Проскура (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ (підпис) А. П. Макаренко (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ (підпис) Ю. С. Синиця (ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Проскура І. В. Удосконалення обліку та аудиту основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство».

Кваліфікаційна робота для здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 071 – Облік і оподаткування, науковий керівник Макаренко А.П. Запорізький національний університет. Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю. М. Потебні, кафедра обліку, аналізу, оподаткування та аудиту, 2025.

Досліджено теоретичні основи обліку та аудиту основних засобів. Показано обліку основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство». Проведено фінансовий аналіз комунального підприємства «Запорізьке міське інвестиційне агентство». Проведено аудит основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство». Надано шляхи щодо удосконалення обліку та аудиту основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство».

Ключові слова: ОБЛІК, АУДИТ, ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ, УДОСКОНАЛЕННЯ, ОСНОВНІ ЗАСОБИ

ABSTRACT

Proskura I. Improving Accounting and Auditing of Fixed Assets at the Municipal Enterprise «Zaporizhzhia City Investment Agency».

Qualification work for obtaining a higher education degree of master in the specialty 071 – Accounting and Taxation, scientific supervisor Makarenko A.P. Zaporizhzhia National University. Engineering Educational and Scientific Institute named after Yu.M. Potebnya, Department of Accounting, Analysis, Taxation and Audit, 2025.

The theoretical foundations of accounting and audit of fixed assets were studied. The accounting of fixed assets at the municipal enterprise «Zaporizhzhia City Investment Agency» was shown. A financial analysis of the municipal enterprise «Zaporizhzhia City Investment Agency» was conducted. An audit of fixed assets at the municipal enterprise «Zaporizhzhia City Investment Agency» was carried out. Ways to improve the accounting and audit of fixed assets at the municipal enterprise «Zaporizhzhia City Investment Agency» were provided.

Key words: ACCOUNTING, AUDIT, FINANCIAL ANALYSIS, IMPROVEMENT, FIXED ASSETS

ЗМІСТ

ВСТУП 7
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ 10
1.1 Законодавчо-нормативні джерела обліку та аудиту основних засобів 10
1.2 Облік основних засобів на підприємстві 19
1.3 Аудит основних засобів на підприємстві 25
2 ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЗАПОРІЗЬКЕ МІСЬКЕ ІНВЕСТИЦІЙНЕ АГЕНТСТВО» 34
2.1 Загальна характеристика комунального підприємства «Запорізьке міське інвестиційне агентство» 34
2.2 Облік основних засобів комунального підприємства «Запорізьке міське інвестиційне агентство» 39
2.3 Фінансовий аналіз КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» 48
3 ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ «ЗАПОРІЗЬКЕ МІСЬКЕ ІНВЕСТИЦІЙНЕ АГЕНТСТВО» 65
3.1 Аудит основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство» 65
3.2 Шляхи щодо удосконалення обліку основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство» 76
3.3 Шляхи щодо удосконалення аудиту основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство» 79
ВИСНОВКИ 89
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ 94
ДОДАТКИ 101

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Правильність ведення бухгалтерського обліку та ефективна система контролю за основними засобами відіграють визначальну роль у забезпеченні достовірності фінансової звітності, формуванні обґрунтованих управлінських рішень і раціональному використанні матеріально-технічного потенціалу підприємства. Порушення у відображенні операцій з основними засобами здатні спричинити істотні викривлення показників фінансових результатів, що, своєю чергою, негативно впливає на ефективність управління ресурсами та фінансову стійкість суб'єкта господарювання.

Питанням обліку та аудиту основних засобів присвячені наукові праці низки вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема Ф. Ф. Бутинця, Г. М. Давидова, Л. П. Кулаковської, А. П. Макаренка, Т. О. Меліхової, Ю. В. Пічи, І. І. Сахарцевої, Б. Ф. Усача та інших. У своїх дослідженнях автори висвітлюють окремі аспекти методології, організації та практики бухгалтерського обліку й аудиту необоротних активів, акцентуючи увагу на різних підходах і проблемних моментах. Водночас комплексне опрацювання саме питань обліку та аудиту основних засобів залишається недостатнім, що зумовлює актуальність їх подальшого наукового дослідження та вдосконалення теоретико-методичних засад у цій сфері.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами. Робота виконана відповідно до науково-дослідної теми кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потебні Запорізького національного університету «Теоретико-методичні та практичні підходи щодо удосконалення обліку, аналізу, оподаткування та контролю в управлінні підприємством» (державний реєстраційний номер: 0123U100372). Автором запропоновано удосконалення обліку та аудиту основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство».

Мета та завдання роботи. Метою роботи є узагальнення та систематизація методологічних підходів обліку та аудиту основних засобів та їх удосконалення на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство».

Для досягнення поставленої мети було визначено наступні завдання:

- дослідити теоретичні основи обліку та аудиту основних засобів;
- показати облік основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство»;
- провести фінансовий аналіз комунального підприємства «Запорізьке міське інвестиційне агентство»;
- провести аудит основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство»;
- надати шляхи щодо удосконалення обліку та аудиту основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство».

Об'єктом дослідження є процес обліку та аудиту основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство».

Предметом дослідження є існуючі підходи до ведення обліку та аудиту основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство».

Інформаційною базою магістерської роботи стали законодавчі та нормативні акти України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, періодична література, інтернет-ресурси, а також дані обліку і звітності на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство».

Наукова новизна отриманих результатів полягає в: удосконаленні обліку та аудиту основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство» до найбільш важливих слід віднести:

- запропоновані у роботі форми відомостей обліку основних засобів (ОЗ-1 – ОЗ-5) виступають дієвим інструментом аналітичного контролю, що інтегрує функції бухгалтерського обліку та аудиту. Їх використання сприяє

повному й належному документальному підтвердженню всіх господарських операцій, пов’язаних з рухом основних засобів, забезпечує коректну класифікацію, оцінку, нарахування амортизації, проведення переоцінки та відображення вибуття активів. Крім того, застосування зазначених форм дає змогу сформувати єдину взаємопов’язану систему облікових документів, що спрощує організацію внутрішнього та зовнішнього аудиту, підвищує рівень деталізації облікової інформації та сприяє зниженню ризику викривлення показників фінансової звітності внаслідок облікових помилок;

- розроблена програма аудиту основних засобів забезпечує комплексний підхід до перевірки достовірності даних, що відображаються у бухгалтерському обліку, та сприяє виявленню відхилень між фактичними і обліковими показниками. Її структура відповідає сучасним вимогам міжнародних стандартів аудиту та містить логічну послідовність процедур – від планування до формування висновків.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості впровадження практичних рекомендацій у діяльність комунального підприємства «Запорізьке міське інвестиційне агентство», що дозволить підвищити ефективність роботи підприємства (довідка про впровадження № ___ від _____).

Методи дослідження. У процесі виконання роботи використано загальнонаукові методи: абстрактно-логічний метод (метод порівняння, метод групування абсолютних, середніх, відносних величин) та балансовий метод (метод деталізації, графічний метод).

Апробація результатів дослідження. Найважливіші положення та висновки магістерської роботи доповідалися на конференції:

Проскура І. В., Макаренко А. П. Теоретичні аспекти обліку основних засобів підприємства. *Функціонування суб’єктів економічної діяльності : виклики сучасності* : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю, м. Харків, 20–21 листопада 2025 р. Харків : ХНУМГ імені О.М. Бекетова, 2025. С. 183-186.

Основні пропозиції автора щодо обліку та аудиту основних засобів на комунального підприємства «Запорізьке міське інвестиційне агентство» знайшли відображення у статті:

Проскура І. В., Макаренко А. П., Меліхов Є. В. Удосконалення обліку та аудиту основних засобів в процесі аналізу господарської діяльності підприємства на мікрорівні. *Агросвіт*. 2025. № 23. С. 79-88. DOI: https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.23.79.

Обсяг та структура магістерської роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст магістерської роботи виконаний на 101 сторінках комп'ютерного тексту, в тому числі 2 рисунки та 55 таблиць. Список використаних джерел складається із 65 найменувань.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1 Законодавчо-нормативні джерела обліку та аудиту основних засобів

У сучасних умовах господарювання надзвичайно актуальним є питання правильного ведення бухгалтерського обліку основних засобів, адже саме вони становлять матеріальну базу діяльності підприємства, а також вони визначають рівень його виробничого потенціалу. Помилки у відображенні господарських операцій, пов’язаних з основними засобами, можуть призвести до спотворення фінансових результатів, необґрунтованого заниження доходів або завищення витрат, що є порушенням податкового законодавства та веде до фінансових санкцій.

Ефективність використання основних засобів є ключовим чинником зростання обсягів виробництва та підвищення результативності діяльності підприємства. Це зумовлює необхідність здійснення безперервного контролю за їх наявністю, станом та збереженням на всіх етапах життєвого циклу – від моменту придбання до вибуття.

Підприємство самостійно формує облікову політику, визначаючи форму організації бухгалтерського обліку за умови дотримання принципів, встановлених чинним законодавством.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», облікова політика визначається як сукупність принципів, методів і процедур, яких дотримується підприємство під час підготовки та подання фінансової звітності [2].

Нормативне регулювання обліку основних засобів в Україні ґрунтується на таких ключових актах: Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [11], Податковому кодексі України [15], а також Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» [5] (таблиця 1.1)

Таблиця 1.1 – Визначення поняття «основні засоби» відповідно до нормативно-правових документів

Нормативний документ	Визначення основних засобів
НП(С)БО 7 «Основні засоби» [11]	Матеріальні активи, які підприємство/установа утримує для використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)
МСБО 16 «Основні засоби» [5]	Матеріальні об’єкти, які утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг, для надання в оренду іншим або для адміністративних цілей та використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного звітного періоду
Податковий кодекс України [15]	Матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин, наданих у користування ділянок надр (окрім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 20000 грн., невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 20000 грн. і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік)
Господарський кодекс України [1]	Основними фондами виробничого та невиробничого призначення є будинки, споруди, машини та устаткування, обладнання, інструмент, виробничий інвентар та приладдя, господарський інвентар та інше майно тривалого використання, що віднесено законодавством до основних фондів.
«Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України» від 20 грудня 2005 р. № 480 [17]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про операції з основними засобами, іншими необоротними матеріальними активами (далі – основні засоби) та з нематеріальними активами банків України.
US GAAP (Generally Accepted Accounting Principles, США) [62]	Fixed assets – матеріальні активи тривалого використання, що приносять економічні вигоди протягом декількох періодів і підлягають амортизації, крім землі.

Джерело: складено автором на підставі [1], [5], [11], [15], [17], [62]

Облік основних засобів (далі – ОЗ) в Україні регулюється такими нормативними актами:

- Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2] – визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.
- Податковий кодекс України (далі – ПКУ) [15] – регулює податкові різниці, амортизаційні групи, правила визначення вартості.
- НП(С)БО 7 «Основні засоби» [11] – визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи (далі - основні засоби), а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності.
- НП(С)БО 28 «Зменшення корисності активів» [12] – визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зменшення корисності активів та її розкриття у фінансовій звітності.
- НП(С)БО 19 «Об’єднання підприємств» [13] – визначає порядок відображення в обліку і звітності придбання інших підприємств та/або об'єднання видів їх діяльності, гудвілу, який виник при придбанні, а також розкриття інформації про об'єднання підприємств та/або видів їх діяльності.
- НП(С)БО 30 «Біологічні активи» [14] – визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про біологічні активи і про одержані в процесі їх біологічних перетворень додаткові біологічні активи й сільськогосподарську продукцію під час збирання врожаю та розкриття інформації про них у фінансовій звітності.
- МСБО 16 Property, Plant and Equipment [5] – визначення облікового підходу до основних засобів, щоб користувачі фінансової звітності могли розуміти інформацію про інвестиції суб'єкта господарювання в його основні засоби та зміни в таких інвестиціях.

- МСБО 36 Impairment of Assets [6] – врегульовує процедури, які суб'єкт господарювання застосовує для забезпечення обліку своїх активів за сумою, яка не є більшою ніж сума їх очікуваного відшкодування.
- МСБО 23 Borrowing Costs [7] – суб’єкт господарювання застосовує цей стандарт в обліку витрат за позиками.
- МСФЗ 5 Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність [9] – врегульовує питання бухгалтерського обліку активів, утримуваних для продажу, та поданні і розкритті інформації щодо припиненої діяльності.
- Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій» (затверджена наказом Мінфіну № 291 від 30.11.1999 р.) [3] – деталізує порядок використання рахунків, їх призначення та кореспонденцію.
- Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів (затверджені наказом Мінфіну № 561 від 30.09.2003 р.) [4] – регламентує процес обліку ОЗ.
- Положення про інвентаризацію активів та зобов’язань (затверджене наказом Мінфіну № 879 від 02.09.2014 р.) [16] – регламентує процедуру інвентаризації, визначає її етапи, методичні підходи та правила документального підтвердження даних обліку.

Згідно НП(С)БО 7 «Основні засоби» Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше від одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [11].

Об’єкт основних засобів та інших необоротних матеріальних активів визнається активом, коли:

– існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов’язані з використанням об’єкту;

– вартість об’єкта може бути достовірно визначена [19].

Об’єкт основних засобів – це:

– закінчений пристрій із усіма пристосуваннями і приладдям до нього; конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій;

– відокремлений комплекс конструктивно з’єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс – певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно;

– інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством. Якщо один об’єкт основних засобів складається з частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації), то кожна з цих частин може визнаватися в бухгалтерському обліку як окремий об’єкт основних засобів [29]. Щодо визначення терміну «основні засоби» наступні науковці мають такі думки (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2 – Визначення терміну «основні засоби»

Автор / Джерело	Визначення основних засобів
О. М. Бандурка [21]	Основні засоби – це матеріальні активи, які використовуються у виробництві продукції або наданні послуг протягом тривалого періоду та переносять свою вартість на продукцію поступово шляхом амортизації.
М. Г. Чумаченко [61]	Основні засоби – це частина виробничих фондів підприємства, що функціонують у незмінній матеріально-речовій формі та багаторазово беруть участь у виробничому процесі.
Eugene F. Brigham (США, фінансист) [63]	Fixed assets (основні засоби) – це довгострокові матеріальні активи, що використовуються компанією у її операційній діяльності й не призначені для подальшого перепродажу, наприклад будівлі, обладнання, машини.
Charles T. Horngren (США, бухгалтерський облік) [64]	Fixed assets – довгострокові матеріальні ресурси, які мають тривалий строк корисного використання та підлягають амортизації, окрім землі.

Джерело: складено автором на підставі [21],[61],[63],[64]

Отже, основні засоби – це матеріальні активи, які:

1. Утримуються підприємством для використання в процесі виробництва, постачання товарів, наданні послуг, здавання в оренду або для адміністративних цілей;

2. Мають термін корисного використання більше одного року;

3. Здатні приносити економічні вигоди [35].

Основні засоби для цілей оподаткування – це матеріальні активи, призначені для використання у господарській діяльності протягом понад 1 року, вартість яких перевищує 20 000 грн (поріг може змінюватись), та які належать до амортизаційних груп [47].

Суттєві відмінності:

- Податкове законодавство структурує основні засоби у 16 амортизаційних груп, що формує нормативну базу для облікового відображення їх зносу.
- Розрахунок амортизації здійснюється за методами, імперативно визначеними Податковим кодексом.
- Податковий облік відіграє регулятивну роль, забезпечуючи ідентифікацію та облік податкових різниць [62].

Під групою основних засобів розуміють сукупність однотипних за технічними характеристиками, призначенням та умовами використання необоротних матеріальних активів [31].

У бухгалтерському обліку основних засобів традиційно виділяють кілька видів вартості, кожна з яких використовується для окремих цілей обліку, оцінки та аналізу [34].

Первісна вартість об’єктів основних засобів, ІНМА та нематеріальних активів складається з таких витрат:

1. Суми, що сплачують постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків).

2. Реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються в зв’язку з придбанням (отриманням) прав на об’єкт.

3. Суми ввізного мита.

4. Суми непрямих податків у зв’язку з придбанням (створенням) (якщо вони не відшкодовуються підприємству).

5. Витрати зі страхування ризиків доставки.

6. Витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження.

7. Інші витрати, безпосередньо пов’язані з доведенням об’єкта до стану, в якому вони придатні для використання із запланованою метою [64].

Справедлива вартість – сума, за якою може здійснюватися обмін активу, або оплата зобов’язання в результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами. Справедлива вартість встановлюється при проведенні оціночної експертизи професійними оцінювачами [42].

Залишкова вартість – різниця між первісною (переоціненою) вартістю і сумою нарахованого (накопиченого) зносу. Собівартість – виражені в грошовій формі поточні затрати підприємства на виробництво (створення) [63].

Ліквідаційна вартість – сума коштів або вартість інших активів, яку очікується отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення терміну їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов’язаних із продажем (ліквідацією) [19].

Вартість основних засобів є ключовим показником для бухгалтерського обліку та управлінського аналізу, оскільки вона відображає економічну оцінку придбаних або створених активів. Визначена вартість активу не лише характеризує його первісну цінність, а й слугує базою для нарахування амортизації [21].

Амортизація – систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації). Сума амортизації об’єкта основних засобів з початку його корисного використання називається зносом основних засобів. Сума амортизації об’єкта нематеріальних активів з початку його корисного

використання називається накопиченою амортизацією нематеріальних активів. Об’єктом амортизації є вартість, яка амортизується [21].

Вартість, яка амортизується – первісна або переоцінена вартість необоротних активів, за вирахуванням їх ліквідаційної вартості [35].

Не амортизуються такі об’єкти обліку, як земельні ділянки, природні ресурси, капітальні інвестиції, нематеріальні активи з невизначеним строком корисного використання [19].

Амортизація нараховується щомісяця протягом усього строку корисного використання об’єкта. Строк корисного використання (експлуатації) об’єкта встановлюється підприємством самостійно під час зарахування об’єкта на Баланс і за необхідності може переглядатися [42].

При визначенні строку корисного використання (експлуатації) об’єктів основних засобів слід враховувати: – очікуване використання об’єкта підприємством із урахуванням його потужності або продуктивності; – фізичний та моральний знос, що передбачається; – правові або інші обмеження щодо строків використання об’єкта та інші фактори [62].

Нарахування амортизації призупиняється на період виводу з експлуатації об’єктів основних засобів (для реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання, консервації та з інших причин) на підставі документів, які свідчать про виведення таких основних засобів із експлуатації. Нарахування амортизації припиняється, починаючи з місяця, що настає за місяцем вибуття об’єкта основних засобів або нематеріальних активів [63].

Метод амортизації об’єкта основних засобів обирається підприємством самостійно, з урахуванням очікуваного способу одержання економічних вигод від його використання. Суб’єкти господарювання можуть використовувати такі методи амортизації основних засобів та нематеріальних активів: – прямолінійний; – виробничий; – зменшення залишкової вартості; – прискореного зменшення залишкової вартості (подвійного залишку, що зменшується); – кумулятивний [32].

Порівняння ключових положень НП(С)БО 7 «Основні засоби» [11], МСБО «Основні засоби» [5] та ПКУ [15] наведено у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Порівняння ключових положень НП(С)БО 7 «Основні засоби», МСБО 16 «Основні засоби» та ПКУ

Питання	НП(С)БО 7	МСБО 16	ПКУ
Визначення ОЗ	матеріальні активи >1 року	аналогічне	подібне, але з вартісним критерієм
Первісна вартість	включає всі витрати на доведення до стану використання	включає всі витрати; більше уточнень	первісна вартість – як у бухгалтерському обліку
Амортизація	5 методів	5 методів + компонентний підхід обов'язковий	дозволені методи обмежені
Переоцінка	дозволена	дуже детально регламентована; обов'язкова групова	у податковому обліку відсутня
Компонентний облік	не є обов'язковим	обов'язковий	відсутній
Знецінення	за НП(С)БО 28 «Зменшення корисності активів»	за IAS 36 «Зменшення корисності активів»	податкових наслідків не має
Ліквідаційна вартість	використовується	обов'язкова	не враховується

Джерело: згруповано автором на підставі [5], [11], [15]

Амортизація основних засобів нараховується відповідно до облікової політики підприємства за одним із методів, передбачених НП(С)БО 7 «Основні засоби», а саме: прямолінійним, виробничим, кумулятивним, зменшенням залишкової вартості, прискореним зменшенням залишкової вартості. Нарахована амортизація відображається у складі витрат діяльності підприємства, де саме вони експлуатуються, що впливає на визначення фінансового результату та розмір податку на прибуток [42].

Отже, методологічні засади формування інформації про основні засоби визначені Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» (далі – НП(С)БО 7). До складу основних засобів належать матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання у виробництві, постачанні матеріалів, наданні послуг або для управлінських потреб, строк корисного використання яких перевищує один рік, а вартість їх

понад 20 000 грн. Основні засоби підприємства класифікуються за видами, серед яких найпоширенішими є будівлі, споруди, машини та обладнання, транспортні засоби, інструменти, комп'ютерна техніка тощо, що забезпечують виробничо-господарську діяльність суб'єкта господарювання.

1.2 Облік основних засобів на підприємстві

Документування основних засобів здійснюється із застосуванням типових форм, затверджених наказами Мінстату та Мінфіну України, а саме: акт приймання-передачі основних засобів, акт списання основних засобів, інвентарної картки обліку основних засобів та інших. У процесі експлуатації кожному об'єкту присвоюється інвентарний номер, ведеться пооб'єктний облік за місцем використання та за відповідальними особами. У разі модернізації або реконструкції основних засобів їхня первісна вартість збільшується на суму витрат, що спрямовані на поліпшення об'єкта [56].

Перелік первинних документів в залежно від шляхів надходження наведено у таблиці 1.4 [50].

Таблиця 1.4 – Перелік первинних документів в залежно від шляхів надходження

Шляхи надходження документів	Перелік первинних документів
Документи надходження основних засобів	• Акт приймання-передачі (ОЗ-1). • Інвентарна картка обліку (ОЗ-6). • Накладні, договори купівлі-продажу. • Акт введення в експлуатацію
Документи внутрішнього переміщення основних засобів	Акт ОЗ-2 «Внутрішнє переміщення ОЗ»
Документи ремонту, модернізації основних засобів	• Акт приймання виконаних робіт (КБ-2в, КБ-3). Накази на ремонт
Документи вибуття основних засобів	• Акт списання ОЗ (ОЗ-3). • Акт ліквідації (ОЗ-4). • Договір продажу
Інвентаризація основних засобів	Інвентаризаційний опис необоротних активів

Джерело: згруповано автором

Для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух основних засобів призначено рахунок 10 «Основні засоби». За дебетом рахунка відображається придбання або створення (будівництво) основних засобів, які обліковуються за первісною вартістю, та сума дооцінки таких активів, за кредитом – вибуття внаслідок продажу, безоплатної передачі або неможливості отримання підприємством надалі економічних вигод від його використання та сума уцінки основних засобів [26]. Перелік субрахунків до рахунку 10 «Основні засоби» на підставі інструкції № 291 наведено у таблиці 1.5.

Таблиця 1.5 – Перелік субрахунків до рахунку 10 «Основні засоби»

Рахунок	Номер субрахунку	Назва субрахунку
10 «Основні засоби»	100	Інвестиційна нерухомість
	101	Земельні ділянки
	102	Капітальні витрати на поліпшення земель
	103	Будинки та споруди
	104	Машини та обладнання
	105	Транспортні засоби
	106	Інструменти, прилади та інвентар
	107	Тварини
	108	Багаторічні насадження
	109	Інші основні засоби

Джерело: згруповано автором на підставі [5]

Рахунки бухгалтерського обліку для обліку основних засобів наведено у таблиці 1.6.

Таблиця 1.6 – Рахунки бухгалтерського обліку для обліку основних засобів

Рахунок	Назва	Характеристика
1	2	3
10	Основні засоби	призначено для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух власних або отриманих на умовах фінансової оренди об'єктів і орендованих єдиних (цілісних) майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів, а також об'єктів інвестиційної нерухомості
11	Інші необоротні матеріальні активи	призначено для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух інших необоротних матеріальних активів, які не відображені у складі об'єктів обліку на рахунку 10 «Основні засоби».
13	Знос основних засобів	призначений для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух нематеріальних активів.

Продовження таблиці 1.6

1	2	3
15	Капітальні інвестиції	призначений для обліку витрат на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів
712	Дохід від реалізації інших оборотних активів	узагальнюється інформація про доходи від реалізації оборотних активів (виробничих запасів, малоцінних та швидкозношуваних предметів тощо), а також необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу.
943	Собівартість реалізованих виробничих запасів	ведеться облік собівартості реалізованих виробничих запасів (сировини, матеріалів, відходів тощо) і необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу.
976	Списання необоротних активів	відображається залишкова вартість списаних необоротних активів та витрати, пов'язані з їх ліквідацією (розбирання, демонтаж).
977	Інші витрати діяльності	відображаються інші витрати діяльності, які не знайшли відображення на інших субрахунках рахунку 97 «Інші витрати»

Джерело: згруповано автором на підставі [48]

Кореспонденція рахунків при надходженні основних засобів наведено у таблиці 1.7 [61].

Таблиця 1.7 – Кореспонденція рахунків при надходженні основних засобів

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	Придбано ОЗ у постачальника	152	631
2	Введено в експлуатацію придбаний об’єкт	10	152
3	Митні платежі (ПДВ, мито) при імпорті	152	641, 642
4	Доставка, монтаж, інші витрати на доведення до стану готовності	152	63, 685, 66
5	Отримано ОЗ як внесок до статутного капіталу	10	46
6	Отримано ОЗ безоплатно	10	424
7	Введення в експлуатацію об’єкта власного виготовлення	10	152
8	Оприбуткування ОЗ при обміні (отриманий актив)	152	631
9	Введення в експлуатацію отриманого в обмін об’єкта	10	152

Джерело: згруповано автором на підставі [48]

Кореспонденція рахунків при амортизації та поліпшенні основних засобів наведено у таблиці 1.8.

Таблиця 1.8 – Кореспонденція рахунків при амортизації та поліпшенні основних засобів

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	Нараховано амортизацію виробничих ОЗ	23	131
2	Нараховано амортизацію адміністративних ОЗ	92	131
3	Нараховано амортизацію збутових ОЗ	93	131
4	Нараховано амортизацію інших ОЗ	949	131
5	Капітальний ремонт (модернізація), що збільшує первісну вартість	152	63, 65, 66
6	Поточний ремонт – списується на витрати	91, 92, 93	20, 22, 63

Джерело: згруповано автором на підставі [48]

Кореспонденція рахунків при продажі основних засобів наведено у таблиці 1.9.

Таблиця 1.9 – Кореспонденція рахунків при продажі основних засобів

№	Операція	Дебет	Кредит
1	Списано знос проданого ОЗ	131	10
2	Переведено основні засоби до необоротних активів, які утримані для продажу	286	10
3	Списано залишкову вартість	943	286
4	Відображено дохід від реалізації	361	712
5	Відображено ПДВ (якщо оподатковується)	712	641
6	Надійшли кошти від покупця	311	361

Джерело: згруповано автором на підставі [48]

Кореспонденція рахунків при безоплатній передачі наведено у таблиці 1.10.

Таблиця 1.10 – Кореспонденція рахунків при безоплатній передачі

№	Операція	Дебет	Кредит
1	Списано знос	131	10
2	Списано залишкову вартість	976	10
3	Відображено податкові зобов’язання ПДВ	949	641

Джерело: згруповано автором на підставі [48]

Кореспонденція рахунків при ліквідації основних засобів наведено у таблиці 1.11.

Таблиця 1.11 – Кореспонденція рахунків при ліквідації основних засобів

№	Операція	Дебет	Кредит
1	Списано знос	131	10
2	Списано залишкову вартість	972	10
3	Оприбутковано матеріали, отримані від ліквідації	209 або 746	746 або 209
4	Витрати на демонтаж	976	20, 66, 685

Джерело: згруповано автором на підставі [48]

Кореспонденція рахунків при інших операцій з основними засобами наведено у таблиці 1.12.

Таблиця 1.12 – Кореспонденція рахунків при інших операцій з основними засобами

№	Операція	Дебет	Кредит
1	Переоцінка (дооцінка) – збільшення вартості	10	411
2	Переоцінка (уцінка)	975	10
3	Виявлено надлишки при інвентаризації	10	719
4	Виявлено нестачу ОЗ	947	10
5	Отримано відшкодування винною особою за нестачу	375	716

Джерело: згруповано автором на підставі [48]

Відображення основних засобів у фінансовій звітності, а саме в: Балансі (Звіті про фінансовий стан) рядок «Основні засоби» де показуються залишкова вартість, а в примітках – первісна, переоцінена, знос; Звіті про фінансові результати амортизація відображається у складі витрат: адміністративні, виробничі, збутові, інші операційні; Примітках до фінансової звітності вказуються: рух основних засобів за групами; первісна вартість, переоцінки, амортизація; методи амортизації; інформація про знецінення; обмеження, застави. У балансі підприємства основні засоби відображаються у статті «Основні засоби» (рядок 1010) [50].

Облік капітальних інвестицій, пов’язаних із придбанням, створенням чи модернізацією об’єктів основних засобів, ведеться на рахунку 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів». На цьому рахунку узагальнюється інформація про витрати, понесені підприємством у процесі придбання або створення об’єктів основних засобів власними силами чи із залученням підрядних організацій. Після введення об’єкта в експлуатацію сума

накопичених витрат за дебетом рахунку 152 списується в дебет рахунку 10 «Основні засоби» [50].

З метою відображення зносу (амортизації) об’єктів основних засобів у бухгалтерському обліку застосовується рахунок 131 «Знос основних засобів». За кредитом цього рахунку відображаються суми нарахованої амортизації, а за дебетом – списання зносу у разі вибуття, ліквідації чи модернізації основних засобів. Рахунок 131 є контрактивним до рахунку 10, а його сальдо відображає накопичену суму зносу, яка зменшує балансову вартість основних засобів у фінансовій звітності підприємства [50].

Фрагмент журналу господарських операцій з обліку основних засобів наведено у таблиці 1.13.

Таблиця 1.13 – Журнал господарських операцій з обліку основних засобів

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	2	3	4
	Надходження основних засобів		
1	Придбання основних засобів за плату		
1.1	Відображено витрати на придбання основного засобу (за первісною вартістю без ПДВ)	152	631
1.2	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631
1.3	Введено об’єкт в експлуатацію	10	152
2	Безоплатне отримання основного засобу		
2.1	Оприбутковано основний засіб за справедливою вартістю	152	424
2.2	Введення основного засобу в експлуатацію після будівництва (власними силами)	10	152
2.3	Накопичено витрати на будівництво	152	20, 22, 66, 65, 63
2.4	Об’єкт введено в експлуатацію	10	152
	Експлуатація основних засобів		
3	Нарахування амортизації (зносу)		
3.1	Нараховано знос (амортизацію) основних засобів виробничого призначення	23	131
3.2	Нараховано амортизацію адміністративних основних засобів	92	131
3.3	Нараховано амортизацію основних засобів загальновиробничого призначення	91	131

Продовження таблиці 1.13

1	2	3	4
	Вибуття основних засобів		
4	Продаж основного засобу		
4.1	Списано знос реалізованого об’єкта	131	10
4.2	Відображено дохід від продажу	680	712
4.3	Переведено основні засоби в активі, які утримаються для продажу	286	10
4.4	Списано залишкову вартість об’єкта	943	286
4.5	Списано доходи на фінансові результати	712	791
4.6	Списано витрати на фінансові результати	791	943
4.7	Визначено фінансовий результат (прибуток)	791	441
5	Списання непридатного об’єкта		
5.1	Списано накопичений знос	131	10
5.2	Відображено залишкову вартість об’єкта	976	10
5.3	Оприбутковано придатні матеріали від ліквідації	209	746

Джерело: згруповано автором на підставі [43]

Таким чином, рахунки 10 «Основні засоби», 131 «Знос основних засобів», 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів» утворюють систему аналітичного та синтетичного обліку необоротних активів, що забезпечує повне відображення життєвого циклу об’єкта – від придбання до вибуття, а також формування достовірної інформації для аналізу господарської діяльності підприємства. Правильне відображення в обліку основних засобів є основою достовірності фінансової звітності, дозволяє раціональне використовувати ресурси. Це сприяє зменшенню ризиків помилок в обліку, підвищення якості контролю за майном, попередити фінансові санкції та прийняттю ефективних управлінських рішень.

1.3 Аудит основних засобів на підприємстві

Сутність аудиту основних засобів полягає у всебічній перевірці коректності оцінки об’єктів при їх надходженні (формування первісної та визначення справедливої вартості), під час експлуатації (оцінки залишкової та переоціненої вартості), а також у встановленні належності об’єктів суб’єкту господарювання чи іншим юридичним або фізичним особам. Аудит

передбачає оцінку достовірності даних бухгалтерського обліку та залишків на відповідних рахунках станом на дату складання фінансової звітності, перевірку правильності нарахування амортизації, аналіз доцільності змін корисності активів та витрат, пов’язаних з їх ремонтом, а також підтвердження достовірності управлінських тверджень щодо основних засобів у фінансовій звітності [25].

Метою аудиту основних засобів є встановлення достовірності, повноти, законності та своєчасності відображення в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності операцій, пов’язаних з надходженням, використанням, переоцінкою, знеціненням, ремонтом, вибуттям та амортизацією основних засобів, а також оцінка ефективності їх використання та стану внутрішнього контролю [50].

Метою аудиту основних засобів є встановлення:

- достовірності первинних документів щодо руху основних засобів;
- повноти, своєчасності та точності відображення первинної інформації у зведених документах і регістрах обліку;
- правильності організації бухгалтерського обліку основних засобів та його відповідності обліковій політиці суб’єкта господарювання;
- повноти та достовірності інформації про основні засоби у фінансовій звітності;
- відповідності методики обліку та оподаткування операцій з основними засобами чинним нормативним вимогам [46].

Мета аудиторської перевірки конкретизується аудитором на підготовчому етапі залежно від потреб замовника. Об’єкти аудиту встановлюються при формуванні програми аудиторських процедур [51].

Основними завданнями аудиту основних засобів є:

1. Перевірка наявності та стану основних засобів

- Підтвердження фактичної наявності об’єктів за даними інвентарних списків.
- Перевірка стану збереження та умов експлуатації.

2. Оцінка правильності класифікації основних засобів

- Віднесення об’єктів до відповідних груп відповідно до НП(С)БО 7 або МСБО 16.
- Перевірка правильності класифікації активів як основних засобів або МНМА відповідно до встановлених критеріїв.

3. Перевірка правильності первісного визнання

- Достовірність формування первісної вартості.
- Перевірка документів щодо придбання, створення, модернізації.

4. Перевірка амортизації

- Правильність вибору методу амортизації.
- Достовірність нарахування амортизації та її відображення у витратах.

5. Аудит ремонтів і модернізації

- Розмежування поточного ремонту, капітального ремонту та поліпшень, що збільшують первісну вартість.

6. Перевірка операцій вибуття

- Достовірність відображення ліквідації, продажу чи передачі.
- Правильність визначення фінансового результату від вибуття.

7. Перевірка переоцінки та знецінення

- Оцінка необхідності і правильності проведення переоцінки.
- Правильність тестування на знецінення.

8. Перевірка відповідності обліку чинним стандартам

- Дотримання НП(С)БО 7, НП(С)БО 28, МСБО 16, МСБО 36 тощо [36].

Завдання аудиту операцій з основними засобами включають:

- підтвердження належності основних засобів підприємству та їх коректного відображення у звітності;
- перевірку визнання об’єктів основних засобів як активів під час надходження і на дату балансу;
- оцінку правильності класифікації і оцінки відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби»;

- аналіз організації синтетичного й аналітичного обліку як у бухгалтерії, так і у матеріально відповідальних осіб;
- перевірку правильності та повноти документального оформлення надходження, експлуатації та вибуття основних засобів;
- оцінку ефективності використання та збереження об’єктів;
- підтвердження правильності визначення строку корисної експлуатації;
- перевірку правильності нарахування амортизації;
- достовірність відображення оцінки основних засобів у бухгалтерському обліку;
- перевірку результатів переоцінки та їх відповідності даним синтетичного й аналітичного обліку;
- аналіз витрат, пов’язаних зі зміною корисності активів, та правильності їх списання;
- перевірку законності операцій вибуття (реалізації, обміну, передачі, внесення до статутного капіталу, ліквідації) та точності визначення фінансового результату;
- підтвердження повноти й достовірності інформації у системі бухгалтерського обліку і фінансовій звітності;
- аналіз ефективності використання основних засобів [30].

Об’єктом аудиту є господарські операції, пов’язані з:

- придбанням, створенням, отриманням або безоплатною передачею основних засобів;
- експлуатацією, ремонтом та модернізацією;
- амортизацією;
- вибуттям і ліквідацією;
- переоцінкою і знеціненням [60].

Предметом аудиту є інформація про основні засоби, що відображена:

- на бухгалтерських рахунках (10, 11, 13, 15, 71, 94, 97 тощо);

- у фінансовій звітності (Баланс, Примітки, Звіт про фінансові результати);
- у первинних документах щодо руху основних засобів;
- в інвентарних картках та інвентарних списках;
- у внутрішніх нормативних документах підприємства [28].

Джерела інформації включають нормативно-правові акти, первинні документи з обліку основних засобів, матеріали інвентаризацій, дані синтетичного та аналітичного обліку (рахунки, інвентарні картки), Журнал 4, Відомість 4.1, бухгалтерські розрахунки (амортизації, переоцінки, витрат на підвищення чи зменшення корисності, фінансових результатів вибуття тощо), форми фінансової звітності, акти попередніх перевірок, матеріали внутрішнього аудиту, договори оренди й страхування, кошториси ремонтів, наказ про облікову політику тощо [53].

У процесі аудиторського дослідження застосовуються традиційні та спеціальні методи контролю**,** серед яких:

1. Документальна перевірка – аналіз первинних документів (акти ОЗ-1, ОЗ-3, накладні).

2. Інвентаризація – перевірка фактичної наявності об’єктів.

3. Аналітичні процедури – аналіз динаміки вартості ОЗ, коефіцієнтів оновлення та вибуття.

4. Арифметичний контроль – перевірка амортизаційних розрахунків.

5. Перевірка відповідності – оцінка дотримання стандартів.

6. Спостереження – огляд умов збереження.

7. Опитування і бесіди – уточнення інформації у матеріально відповідальних осіб.

8. Економічний аналіз – оцінка ефективності використання основних засобів [39].

Проведення аудиту основних засобів передбачає чітко вибудувану послідовність процедур, що забезпечують комплексне дослідження їхнього

стану, руху та правильності відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності:

Етап 1. Підготовчий

- Ознайомлення з обліковою політикою.
- Визначення ризиків (ризик знецінення, ризик неправильного віднесення активів).
- Формування програми аудиту.

Етап 2. Оцінка внутрішнього контролю

- Перевірка процедур інвентаризації.
- Перевірка системи відповідальності за збереження майна.
- Оцінка контролю за ремонтами та модернізацією.

Етап 3. Перевірка надходження основних засобів

- Перевірка первинних документів (договори, накладні, акти приймання-передачі).
- Оцінка достовірності первісної вартості.
- Аналіз розмежування між капітальними інвестиціями та поточними витратами.

Етап 4. Перевірка амортизації

- Перевірка застосування обраного методу.
- Перевірка правильності нарахування та відображення у витратах.
- Оцінка ліквідаційної вартості і строків корисного використання.

Етап 5. Перевірка ремонтів та модернізації

- Аналіз актів виконаних робіт.
- Визначення, чи є роботи поліпшенням (капітальні інвестиції) чи ремонтом.

Етап 6. Перевірка вибуття та ліквідації

- Перевірка документів на списання.
- Визначення результату від вибуття.
- Перевірка коректності проведених проводок.

Етап 7. Переоцінка та знецінення

- Аналіз доцільності та обґрунтованості переоцінки.
- Перевірка тесту на знецінення згідно з МСБО 36 «Зменшення корисності активів».

Етап 8. Завершальний

- Узагальнення виявлених порушень.
- Формування аудиторського висновку.
- Надання рекомендацій щодо підвищення ефективності використання основних засобів та поліпшення облікової політики [54].

Основні аудиторські процедури охоплюють:

- встановлення належності основних засобів підприємству;
- перевірку їх визнання як активів;
- контроль дотримання строків та порядку проведення інвентаризації;
- перевірку коректності класифікації об’єктів;
- аналіз наявності договорів про матеріальну відповідальність;
- перевірку правильності формування первісної, залишкової, переоціненої і ліквідаційної вартості;
- оцінку повноти оформлення первинних документів;
- контроль своєчасності введення в експлуатацію та списання основних засобів;
- перевірку результатів переоцінки;
- аналіз фінансових витрат, що включаються до первісної вартості кваліфікаційних активів згідно з НП(С)БО 31 «Фінансові витрати»;
- перевірку орендованих і наданих в оренду об’єктів;
- перевірку правильності кореспонденції рахунків;
- аналіз відображення операцій у Журналі 4, Відомості 4.1 та Головній книзі;
- підтвердження достовірності залишків основних засобів у звітності;
- комплексний аналіз стану та ефективності використання основних засобів [24].

На етапі фактичного контролю об’єктами перевірки можуть бути інвентаризаційні описи, акти інвентаризації, рахунки обліку основних засобів, протоколи врегулювання інвентаризаційних різниць, розпорядчі документи керівництва за результатами інвентаризації, довідки бухгалтери про розрахунок збитків тощо. Загалом до об’єктів аудиту належать самі об’єкти основних засобів, первинна документація, рахунки обліку, Журнал 4, Відомість 4.1, операції з надходження, експлуатації, переоцінки та вибуття основних засобів, довідки бухгалтерії щодо амортизації та інших витрат, а також фінансова та інша звітність.

Практика аудиту свідчить, що під час перевірки операцій з основними засобами виявляється низка однотипних порушень. Найбільш поширеними з них є:

1. Невірне формування первісної вартості (не включено транспортні витрати, монтаж, страхування).
2. Неправильна класифікація активу – віднесення малоцінних активів до основних засобів.
3. Неправильне визначення строків корисного використання.
4. Помилки в розрахунку амортизації.
5. Віднесення витрат на ремонт до капітальних інвестицій без підстав.
6. Відсутність інвентарних карток або їх неповне заповнення.
7. Невірне списання основних засобів (відсутні акти ліквідації).
8. Порушення процедури інвентаризації.
9. Невизнання знецінення, незважаючи на наявні ознаки.
10. Неправильне відображення результатів переоцінки.
11. Відсутність документів, що підтверджують ремонти або модернізацію.
12. Завищення вартості або неповне списання об’єктів, що не використовуються [18].

Отже, у результаті дослідження законодавчо-нормативної бази встановлено, що облік і аудит основних засобів в Україні регулюється

широким комплексом взаємопов’язаних нормативних актів, які формують цілісну систему методологічних, організаційних та контрольних вимог. Ключову роль відіграють Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», НП(С)БО 7 «Основні засоби», Податковий кодекс України та міжнародні стандарти – МСБО 16 «Основні засоби», МСБО 36 «Зменшення корисності активів», МСБО 23 «Витрати за позиками», МСФЗ 5 «Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність».

Здійснений аналіз показав, що національні і міжнародні стандарти в цілому узгоджуються між собою, однак мають ряд відмінностей – зокрема щодо застосування компонентного обліку, справедливої вартості, ліквідаційної вартості, вимог до переоцінки та знецінення. Податкове законодавство, своєю чергою, орієнтоване насамперед на фіскальні цілі та встановлює власні правила амортизації й вартісні критерії визнання основних засобів.

Визначено, що нормативні акти забезпечують підприємствам єдині методологічні підходи щодо: класифікації основних засобів, визначення первісної, залишкової, справедливої та ліквідаційної вартості, порядку нарахування амортизації, інвентаризації, документального оформлення операцій та розкриття інформації у фінансовій звітності.

Отже, нормативно-правове забезпечення обліку основних засобів є комплексним, системним і таким, що дає можливість підприємствам формувати достовірну, повну та порівнювану облікову інформацію. Водночас його ефективність залежить від правильності застосування положень стандартів та своєчасного оновлення облікової політики підприємства відповідно до вимог законодавства.

2 ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЗАПОРІЗЬКЕ МІСЬКЕ ІНВЕСТИЦІЙНЕ АГЕНТСТВО»

2.1 Загальна характеристика комунального підприємства «Запорізьке міське інвестиційне агентство»

Комунальне підприємство «Запорізьке міське інвестиційне агентство» (далі – КП «ЗМІА») є суб'єктом господарювання комунальної форми власності, заснованим на майні територіальної громади міста Запоріжжя. Підприємство діє відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Господарського кодексу України, статуту підприємства та рішень Запорізької міської ради. Юридичну особу зареєстровано 08 грудня 2003 року, про що свідчать дані Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань. Станом на останнє оновлення реєстраційних відомостей (19.11.2025 р.) підприємство перебуває у статусі «зареєстровано», що підтверджує безперервність та легітимність його функціонування.

Статутний капітал КП «ЗМІА» становить 20 000,00 грн і повністю сформований засновником – Запорізькою міською радою, яка є єдиним власником підприємства та здійснює контроль за його діяльністю. Організаційно-правова форма підприємства передбачає функціонування на принципах господарського розрахунку, самоокупності та самофінансування, при цьому підприємство зберігає статус неприбуткового лише у випадках виконання завдань соціального характеру за рішенням міської влади. Уповноваженою особою КП «ЗМІА» є керівник – Кіжнер Артур Олегович, який забезпечує організацію діяльності підприємства згідно з делегованими йому повноваженнями.

Основною метою діяльності підприємства є здійснення господарської та підприємницької діяльності, отримання прибутку, а також виконання функцій

щодо розвитку рекламної інфраструктури міста та залучення інвестицій до об’єктів міської інфраструктури. Стратегічний напрям діяльності КП «ЗМІА» полягає у створенні економічних механізмів фінансування важливих для громади проєктів через організацію рекламної діяльності, адміністрування рекламних площ та реалізацію інвестиційних ініціатив.

Ключовим напрямом діяльності підприємства є розміщення зовнішньої реклами на рекламних конструкціях, що перебувають у його господарському віданні. Підприємство здійснює весь спектр операцій у сфері рекламних послуг: планування рекламних кампаній, розроблення та виробництво рекламних матеріалів, їх розміщення та моніторинг ефективності використання рекламних площ. У межах додаткових видів діяльності КП «ЗМІА» надає послуги у сфері зв’язків із громадськістю, консультування з питань комерційної діяльності та менеджменту, а також посередництво у розміщенні рекламної інформації у засобах масової інформації. Крім того, підприємство виконує функції з виготовлення та розміщення соціальної реклами, що сприяє реалізації соціально значущих програм територіальної громади.

Значення КП «ЗМІА» у системі місцевого самоврядування визначається його здатністю забезпечувати ефективне управління рекламними ресурсами міста, формувати додаткові джерела доходів місцевого бюджету та створювати умови для залучення інвестицій у розвиток міської інфраструктури. Завдяки комплексному підходу до реалізації рекламних, інформаційних та інвестиційних проєктів підприємство виконує важливу роль у соціально-економічному розвитку територіальної громади м. Запоріжжя.

Організаційна структура КП «ЗМІА» сформована відповідно до вимог ефективного управління рекламною та інвестиційною діяльністю, а також забезпечення виконання завдань, покладених на підприємство органами місцевого самоврядування. Структура підприємства має лінійно-функціональний характер і передбачає поєднання централізованого

управління з функціональним розподілом повноважень між підрозділами (рисунок 2.1).

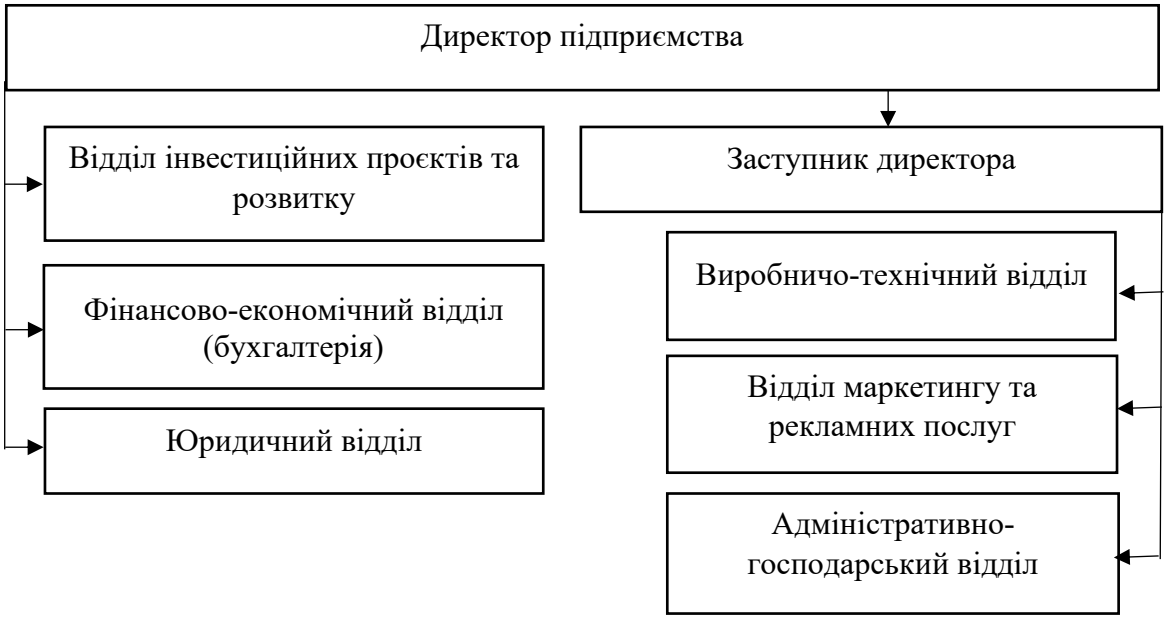

Рисунок 2.1 – Організаційна структура управління підприємства

Джерело: згруповано автором на підставі даних КП «ЗМІА»

Ключові структурні елементи:

1. Директор підприємства – головна посадова особа, яка здійснює стратегічне керівництво, ухвалює управлінські рішення, забезпечує взаємодію з органами місцевого самоврядування та зовнішніми партнерами. Директор несе відповідальність за результати фінансово-господарської діяльності та реалізацію цілей підприємства.

2. Заступник директора забезпечує координацію роботи підрозділів, контролює виконання функцій у сфері рекламної, інвестиційної та фінансової діяльності. Виконує обов’язки директора у разі його відсутності.

3. Виробничо-технічний відділ:

- здійснює монтаж, демонтаж та технічне обслуговування рекламних конструкцій;
- контролює стан основних засобів, що перебувають у господарському віданні;

- забезпечує відповідність конструкцій технічним нормам і вимогам безпеки.

4. Відділ маркетингу та рекламних послуг:

- організовує рекламні кампанії;
- формує пропозиції клієнтам щодо розміщення реклами;
- аналізує ринок рекламних послуг;
- здійснює розроблення та адаптацію рекламних матеріалів.

5. Відділ інвестиційних проєктів та розвитку:

- розробляє та супроводжує інвестиційні ініціативи;
- формує пропозиції щодо залучення інвестицій у міську інфраструктуру;
- взаємодіє з департаментами міської ради та потенційними інвесторами.

6. Фінансово-економічний відділ (бухгалтерія):

- веде бухгалтерський і податковий облік;
- аналізує фінансово-економічні показники діяльності;
- забезпечує формування фінансової звітності.

7. Юридичний відділ:

- супроводжує укладання договорів;
- контролює дотримання законодавства у сфері зовнішньої реклами та господарської діяльності;
- представляє інтереси підприємства у взаємовідносинах з контрагентами та органами влади.

8. Адміністративно-господарський відділ:

- забезпечує матеріально-технічне постачання;
- організовує діловодство;
- відповідає за підтримку інфраструктури підприємства.

Організаційна структура забезпечує оперативність управлінських рішень, чіткий розподіл функцій та ефективне виконання завдань у рекламній і інвестиційній діяльності.

SWOT-аналіз дає змогу комплексно оцінити стратегічне положення підприємства, виявити внутрішні можливості розвитку та зовнішні загрози, що впливають на його діяльність у сфері реклами та інвестицій.

SWOT-аналіз КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» наведено на рисунку 2.2.

S (Strengths) – Сильні сторони	W (Weaknesses) – Слабкі сторони
1. Комунальна форма власності, що забезпечує стабільність діяльності та підтримку з боку міської влади. 2. Монополізоване право розміщення зовнішньої реклами на окремих рекламних площинах міста. 3. Наявність власних рекламних конструкцій, що забезпечує автономність і мінімізує витрати на оренду. 4. Досвідчений персонал у сфері реклами, технічного обслуговування та інвестиційних проєктів. 5. Налагоджений доступ до інформаційних ресурсів міської ради, що сприяє ефективному плануванню. 6. Прозорість діяльності та довіра стейкголдерів, зумовлена статусом комунального підприємства.	1. Обмеженість фінансових ресурсів, зумовлена невеликим статутним капіталом та необхідністю дотримання бюджетних процедур. 2. Бюрократичність управлінських процесів, що може уповільнювати ухвалення рішень. 3. Зношеність частини рекламних конструкцій, потреба у регулярній модернізації. 4. Залежність від рішень органів місцевого самоврядування, що обмежує підприємницьку гнучкість. 5. Недостатній рівень цифровізації управління рекламними площами (аналітика, електронне бронювання тощо).
O (Opportunities) – Можливості	T (Threats) – Загрози
1. Зростання попиту на зовнішню рекламу у період післявоєнної відбудови. 2. Розвиток нових форматів реклами (LED-екрани, діджитал-конструкції, соціальні медіаплатформи). 3. Отримання інвестицій у модернізацію рекламної інфраструктури через міські та міжнародні програми. 4. Участь у грантових проєктах ЄС та міжнародних організацій у сфері міського розвитку. 5. Активізація партнерства з бізнесом, залучення нових рекламодавців. 6. Розширення напрямів діяльності: PR-послуги, аналітика ринку, організація заходів, інвестиційні консультації.	**1.**Економічна нестабільність і зниження рекламних бюджетів підприємств**.** 2.Зростання конкуренції з боку приватних рекламних операторів та digital-медіа. 3.Можливі зміни законодавства у сфері зовнішньої реклами, що можуть змінити правила ринку. 4.Ризики пошкодження рекламних конструкцій унаслідок воєнної агресії РФ або техногенних факторів. 5.Затримки погоджувальних процедур між структурними підрозділами міської влади. 6. Загроза зменшення фінансування інвестиційних проєктів через бюджетні обмеження.

Рисунок 2.2 – SWOT-аналіз КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство»

Джерело: сформовано автором на підставі даних КП «ЗМІА»

2.2 Облік основних засобів комунального підприємства «Запорізьке міське інвестиційне агентство»

Організація документального оформлення операцій з основними засобами є ключовою передумовою достовірності бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» і Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», підприємства зобов’язані забезпечити належний порядок первинного документування, аналітичного обліку та внутрішнього контролю за наявністю і рухом об’єктів основних засобів.

У наказі про облікову політику підприємства визначаються методологічні засади організації обліку основних засобів, порядок документального оформлення операцій та застосовувані форми первинних документів. Для комунального підприємства, такого як КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство», доцільно закріпити такі положення.

Наказ про облікову політику повинен містити перелік і порядок застосування первинних документів, що формують документальний цикл обліку основних засобів. До них належать:

Документи щодо надходження основних засобів:

- Акт приймання-передачі основних засобів (форма ОЗ-1) – використовується для оформлення придбання, введення в експлуатацію, безоплатного отримання, передачі між підприємствами.
- Акт введення в експлуатацію об'єкта основних засобів – визначає дату початку використання та введення в склад активів.
- Накладна (товарно-транспортна накладна) – підтверджує факт отримання обладнання або конструкцій.

Документи щодо внутрішнього переміщення:

- Акт переміщення основних засобів (форма ОЗ-2) – фіксує передачу об’єкта між підрозділами підприємства.

- Внутрішнє переміщення з відповідальності однієї матеріально відповідальної особи на іншу.

Документи щодо ремонту, модернізації та технічного обслуговування:

- Акт на ремонт (поліпшення) основних засобів (форма ОЗ-3).
- Договір на виконання ремонтних робіт та акти виконаних робіт (форма КБ-2в, КБ-3), якщо роботи виконуються сторонніми організаціями.

Документи щодо вибуття основних засобів:

- Акт списання основних засобів (форми ОЗ-3 або ОЗ-4) – оформлюється комісією у випадках ліквідації, непридатності, морального зносу.
- Акт приймання-здавання металобрухту або матеріальних цінностей від розібраних конструкцій.

Інвентаризаційні документи:

- Інвентаризаційний опис основних засобів (форма ІНВ-1).
- Порівняльна відомість результатів інвентаризації.
- Розпорядчі документи на проведення інвентаризації (наказ, протокол комісії).

У наказі про облікову політику підприємства повинні бути визначені такі аспекти обліку основних засобів:

1. Критерії визнання основних засобів. Підприємство закріплює:

- вартісний критерій для зарахування активу до складу основних засобів (напр., понад 20 000 грн або інша встановлена сума);
- строк корисного використання;
- порядок віднесення малоцінних необоротних матеріальних активів.

2. Класифікація основних засобів. Підприємство визначає групи основних засобів відповідно до НП(С)БО 7 «Основні засоби» (далі – НП(С)БО 7), наприклад:

- будівлі та споруди;
- машини та обладнання;
- транспортні засоби;
- рекламні конструкції;

- інструменти та прилади;
- офісна техніка;
- інші необоротні матеріальні активи.

3. Метод оцінки при первісному визнанні. Закріплюється порядок формування первісної вартості:

- ціна придбання;
- витрати на доставку і монтаж;
- митні збори;
- послуги з монтажу;
- інші витрати, безпосередньо пов’язані з доведенням до робочого стану.

4. Методи амортизації. У наказі встановлюється метод амортизації для кожної групи основних засобів (за НП(С)БО 7):

- прямолінійний (найпоширеніший для комунального підприємства);
- виробничий;
- зменшення залишкової вартості;
- кумулятивний;
- податковий (для цілей податкового обліку).

Вказується строк корисного використання окремих груп активів.

5. Переоцінка основних засобів. Підприємство у наказі визначає:

- періодичність переоцінки;
- групи активів, що підлягають переоцінці;
- порядок відображення дооцінки та уцінки.

6. Політика щодо ремонту та поліпшення основних засобів. Встановлюється:

- критерії віднесення витрат до ремонтів або до поліпшень;
- порядок капіталізації витрат, що збільшують майбутні економічні вигоди;
- відображення поточного ремонту у складі витрат звітного періоду.

7. Документальний контроль та відповідальні особи. Наказом визначаються:

- матеріально відповідальні особи;
- порядок призначення комісій з інвентаризації та списання;
- відповідальність за збереження основних засобів.

8. Аналітичний облік. Закріплюється порядок ведення:

- інвентарних карток (форма ОЗ-6);
- інвентарних номерів;
- аналітики за місцями експлуатації та підрозділами.

9. Порядок списання основних засобів. У наказі фіксується:

- створення постійно діючої комісії;
- підстави для списання (знос, аварійність, економічна недоцільність ремонту);
- оформлення акту списання та відображення результатів у бухгалтерському обліку.

Таким чином, наказ про облікову політику повинен комплексно регламентувати методи оцінки, амортизації, документальне оформлення та порядок контролю за основними засобами. Чіткий документальний цикл забезпечує прозорість руху необоротних активів, підвищує достовірність фінансової звітності та створює умови для ефективного внутрішнього контролю.

Облік основних засобів на підприємстві має комплексний характер і охоплює всі етапи їх життєвого циклу: надходження, введення в експлуатацію, використання, ремонт, модернізацію, знецінення та вибуття. Особливості відображення операцій у бухгалтерському обліку залежать від способу отримання активів, їх функціонального призначення та умов подальшого використання.

Надходження основних засобів може здійснюватися різними шляхами, кожен із яких має специфіку формування первісної вартості та алгоритму бухгалтерських проведень.

У разі придбання основних засобів за плату первісна вартість формується за фактичними витратами підприємства, що включають вартість придбання, транспортно-заготівельні витрати, страхування, монтаж, реєстраційні збори тощо. На етапі придбання ведеться облік на рахунку 15 «Капітальні інвестиції», що забезпечує накопичення всіх витрат до моменту введення об’єкта в експлуатацію. Після завершення підготовчих робіт об’єкт зараховується до складу основних засобів за відповідною групою (рахунки 10).

Облік надходження основних засобів за плату наведено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Облік надходження основних засобів за плату

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
Відображено первісну вартість придбаного об'єкта за актом постачальника	152 «Придбання ОЗ»	631 «Розрахунки з постачальниками»	150 000
Відображено суму ПДВ за придбаним ОЗ	641 «Розрахунки за податками»	631«Розрахунки з постачальниками»	30 000
Введено об'єкт в експлуатацію	104 «Машини та обладнання»	152 «Придбання ОЗ»	150 000

Джерело: згруповано автором на підставі даних КП «ЗМІА»

У разі створення основних засобів власними силами первісна вартість формується шляхом накопичення витрат на матеріали, оплату праці та нарахування соціальних внесків, а також інших витрат, безпосередньо пов’язаних зі створенням об’єкта. Такий підхід забезпечує достовірне відображення реальних витрат на формування активу та контроль за ефективністю капітальних інвестицій.

Облік створення основних засобів власними силами наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Облік створення основних засобів власними силами

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
Накопичено витрати на виробництво ОЗ (матеріали)	152	20	40 000
Нараховано зарплату працівникам, зайнятим створенням ОЗ	152	661	20 000
Нараховано ЄСВ	152	651	4 400
Введено в експлуатацію створений об’єкт	103	152	64 400

Джерело: згруповано автором на підставі даних КП «ЗМІА»

При безоплатному отриманні основних засобів оцінка здійснюється за справедливою вартістю на дату надходження. Одночасно визнається дохід від безоплатно отриманих активів, що забезпечує принцип повного відображення господарських операцій у звітності.

Облік безоплатного отримання основних засобів наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Облік безоплатного отримання основних засобів

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
Оприбутковано ОЗ за справедливою вартістю	104	424 «Безоплатно отримані активи»	90 000

Джерело: згруповано автором на підставі даних КП «ЗМІА»

Особливий порядок діє при отриманні об’єктів у користування за договорами оренди, де актив з права користування відображається окремо від традиційних об’єктів основних засобів (рахунок 117 «Інші необоротні матеріальні активи»). Це забезпечує відповідність вимогам НП(С)БО 14 «Оренда» або МСФЗ 16 «Оренда».

Облік отримання основних засобів за договором оренди (право користування) відповідно НП(С)БО 14 «Оренда» наведено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Облік отримання основних засобів за договором оренди (право користування) відповідно НП(С)БО 14 «Оренда»

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
Отримано основний засобів за договором довгострокової оренди	117 «Інші необоротні матеріальні активи»	531 «Довгострокові зобов’язання з оренди»	120 000

Джерело: згруповано автором на підставі даних КП «ЗМІА»

Етап експлуатації охоплює нарахування амортизації, здійснення ремонтів, модернізації та переоцінку. Нарахування амортизації здійснюється відповідно до обраного методу та строку корисного використання, визначених наказом про облікову політику. Особливістю є те, що амортизація включається до різних груп витрат залежно від функціонального призначення об’єкта:

виробничі потреби (рахунок 23 «Виробництво»), адміністративні (92 «Адміністративні витрати»), збутові (93 «Витрати на збут») або інші.

Облік нарахування амортизації при експлуатації основних засобів наведено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Облік нарахування амортизації при експлуатації основних засобів

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
Нарахована амортизація виробничих ОЗ	23	131	2 500
Нарахована амортизація адміністративних ОЗ	92	131	1 000
Нарахована амортизація збутових ОЗ	93	131	800

Джерело: згруповано автором на підставі даних КП «ЗМІА»

Ремонт основних засобів класифікується як поточний або капітальний, що впливає на порядок відображення в обліку. Поточні ремонти належать до витрат періоду.

Облік поточного ремонту (витрати періоду) наведено у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Облік поточного ремонту (витрати періоду)

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
Проведено ремонт основних засобів, які використовуються у загальновиробничих потребах	91	631	2 500
Проведено ремонт основних засобів, які використовуються у адміністративних потребах	92	631	2 500
Проведено ремонт основних засобів, які використовуються при потребі збуту	93	631	2 500

Джерело: згруповано автором на підставі даних КП «ЗМІА»

Капітальні ремонти та модернізація збільшують первісну вартість об'єкта та визнаються капітальними інвестиціями. Важливим аспектом є необхідність періодичного тестування основних засобів на знецінення, що забезпечує достовірне відображення їх реальної вартості в балансі.

Облік капітального ремонту (модернізація) наведено у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 – Облік капітального ремонту (модернізація)

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
Витрати на модернізацію збільшують первісну вартість	104	152	25 000

Джерело: згруповано автором на підставі даних КП «ЗМІА»

Вибуття основних засобів може відбуватися внаслідок продажу, ліквідації, безоплатної передачі або передачі в оренду. При цьому облік операцій здійснюється з урахуванням принципу розділення амортизованої та неамортизованої частин вартості активу.

У разі ліквідації спочатку списується накопичений знос, після чого залишкова вартість визнається витратами періоду. Якщо підприємство отримує матеріали від демонтажу, вони оприбутковуються як інші оборотні активи.

Облік вибуття основних засобів наведено у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 – Облік вибуття основних засобів

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
Списано знос ліквідованого ОЗ	131	104	70 000
Списано залишкову вартість	976 «Втрати від знецінення і вибуття»	104	30 000
Оприбутковано металобрухт	209	746	5 000

Джерело: згруповано автором на підставі даних КП «ЗМІА»

Продаж основних засобів супроводжується визнанням доходу та порівнянням його із залишковою вартістю об’єкта, що формує фінансовий результат від вибуття. Операція підлягає оподаткуванню ПДВ (якщо підприємство є платником податку).

Облік продажу основних засобів наведено у таблиці 2.9.

Таблиця 2.9 – Облік продажу основних засобів

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
Списано нарахований знос	131	104	60 000
Списана залишкова вартість	286	104	40 000
	943	286	40 000
Відображено дохід від продажу	361	712	50 000
Відображено ПДВ	712	641	10 000
Надходження коштів від покупця	311	361	60 000

Джерело: згруповано автором на підставі даних КП «ЗМІА»

У випадку безоплатної передачі залишкова вартість відноситься до складу інших витрат, а дохід не визнається, що відображає соціально орієнтований характер операції.

Облік безоплатної передачі основних засобів наведено у таблиці 2.10.

Таблиця 2.10 – Облік безоплатної передачі основних засобів

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
Списано знос	131	104	50 000
Списана залишкова вартість	976	104	20 000
Визнано витрати на безоплатну передачу	976	742	0

Джерело: згруповано автором на підставі даних КП «ЗМІА»

Вибуття при передачі в оренду (фінансову) передбачає перекласифікацію об'єкта до фінансових активів або активів, утримуваних для продажу, залежно від умов договору.

Облік передачі в оренду основних засобів наведено у таблиці 2.11.

Таблиця 2.11 – Облік передачі в оренду основних засобів

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
Нараховано дохід від оренди	361	713	15 000

Джерело: згруповано автором на підставі даних КП «ЗМІА»

Облік оренди основних засобів у іншого підприємства наведено у таблиці 2.12.

Таблиця 2.12 – Облік оренди основних засобів у іншого підприємства

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
Визнано орендні витрати	92	685	12 000

Джерело: згруповано автором на підставі даних КП «ЗМІА»

Особливості обліку основних засобів на підприємстві визначаються формою надходження, характером подальшої експлуатації та способом вибуття. Комплексне та своєчасне відображення відповідних операцій у бухгалтерському обліку забезпечує достовірність фінансової звітності, контроль за збереженням майна та формування реальної оцінки ефективності використання необоротних активів у господарській діяльності.

2.3 Фінансовий аналіз КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство»

Аналіз активу балансу є одним із ключових інструментів дослідження фінансово-економічного стану підприємства та використовується для оцінювання структури, динаміки й ефективності управління активами. Для КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство», діяльність якого пов’язана з залученням інвестицій, розробленням та реалізацією проєктів місцевого розвитку, цей вид аналізу має стратегічне значення.

Здійснення аналізу активів балансу спрямоване на досягнення таких науково обґрунтованих цілей:

1. Визначення структури активів і оцінювання їх оптимальності. Аналіз дає змогу встановити співвідношення між необоротними й оборотними активами, частку найбільш капіталомістких елементів, а також оцінити раціональність розміщення ресурсів. Для підприємства комунальної форми власності важливо забезпечити баланс між довгостроковими інвестиціями та необхідністю підтримання поточної ліквідності.

2. Оцінювання ефективності використання ресурсного потенціалу. Дослідження активу балансу дозволяє встановити, наскільки ефективно підприємство формує та використовує свій матеріальний, фінансовий та інтелектуальний капітал. Для інвестиційного агентства, яке виконує функції аналітичного, консалтингового та організаційного центру, важливо забезпечити високий рівень оборотності активів, швидкість їх перетворення в економічні вигоди та результативність їх застосування у проєктній діяльності.

3. Визначення ліквідності та платоспроможності підприємства. Структура активів прямо впливає на здатність підприємства виконувати свої коротко- та довгострокові зобов’язання. Аналіз дозволяє оцінити достатність ліквідних ресурсів (грошових коштів, їх еквівалентів, дебіторської заборгованості) та рівень фінансової стабільності. Для КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» це є особливо важливим, оскільки стабільність

фінансових потоків визначає можливість реалізації інвестиційних проєктів і виконання зобов’язань перед партнерами.

4. Виявлення тенденцій розвитку та прогнозування фінансового стану. Порівняння активів за кілька звітних періодів дає змогу ідентифікувати зміни в структурі капіталу, збільшення або скорочення окремих статей, що дозволяє формувати обґрунтовані управлінські рішення. Такий аналіз є базою для прогнозування фінансових можливостей підприємства, планування інвестиційної діяльності та визначення потенціалу зростання.

5. Підвищення прозорості та обґрунтованості управлінських рішень. Аналіз активів забезпечує керівництво підприємства достовірною інформацією щодо компетентного управління ресурсами, необхідної для ухвалення стратегічних рішень, оцінювання інвестиційних ризиків та визначення економічної доцільності участі у проєктах. Для комунального підприємства це також слугує інструментом підвищення підзвітності та ефективності використання бюджетних коштів і майна громади.

Аналіз активу балансу за 2023 рік наведено у таблиці 2.13.

Таблиця 2.13 – Аналіз активу балансу за 2023 рік

Стаття балансу	Код рядка	На початок періоду, тис. грн	На кінець періоду, тис. грн	Відхи-лення (+ / -)	Темп зміни, %	Частка на початок, %	Частка на кінець, %
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи	1095	11742,2	10614,9	-1127,3	90,4	82,6	77,8
• Нематеріальні активи	1000	40,4	39,1	-1,3	96,8	0,28	0,29
• Незавершені капітальні інвестиції	1005	928,8	340,8	-588,0	36,7	6,54	2,50
• Основні засоби	1010	10256,6	9718,6	-538,0	94,8	72,2	71,3
• Інші необоротні активи	1090	516,4	516,4	0	100,0	3,63	3,79
II. Оборотні активи	1195	2467,6	3022,7	+555,1	122,5	17,4	22,2
• Запаси	1100	918,7	1018,6	+99,9	110,9	6,47	7,47
• Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	634,0	297,7	-336,3	47,0	4,46	2,18
• Розрахунки з бюджетом	1135	96,5	1,7	-94,8	1,8	0,68	0,01
• Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	35,8	56,0	+20,2	156,4	0,25	0,41

Продовження таблиці 2.13

1	2	3	4	5	6	7	8
• Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	394,2	1252,5	+858,3	317,7	2,77	9,18
• Витрати майбутніх періодів	1170	19,3	23,66	+4,36	122,6	0,14	0,17
• Інші оборотні активи	1190	369,1	372,6	+3,5	100,9	2,60	2,73
III. Необоротні активи, утримувані для продажу	1200	–	–	–	–	–	–
Баланс	1300	14209,8	13637,6	-572,2	95,97		

Джерело: розраховано автором на підставі фінансової звітності КП «ЗМІА»

У процесі проведення аналізу активу балансу встановлено низку ключових тенденцій, що характеризують динаміку ресурсного потенціалу підприємства та ефективність його фінансового управління.

По-перше, загальна вартість активів за звітний період зменшилася на 572,2 тис. грн, що становить 4,03%. Це свідчить про певне скорочення ресурсної бази підприємства, яке може бути зумовлене як інтенсивнішим вибуттям окремих груп активів, так і зниженням інвестиційної діяльності.

По-друге, відбулося зменшення частки необоротних активів у структурі активу балансу – з 82,6% до 77,8%. Така тенденція вказує на зниження рівня капіталізації та можливе скорочення довгострокових інвестицій. Зменшення питомої ваги необоротних активів може свідчити про перерозподіл ресурсів на користь більш ліквідних активів або про уповільнення темпів оновлення матеріально-технічної бази.

Водночас оборотні активи демонструють позитивну динаміку: їх загальний обсяг збільшився на 22,5%, а частка в структурі активів зросла до 22,2%. Така тенденція відображає прискорення оборотності ресурсів та підвищення здатності підприємства забезпечувати поточну господарську діяльність за рахунок власних мобільних активів.

Найбільш вагоме зростання зафіксоване за статтею «Грошові кошти», обсяг яких збільшився на 317,7%. Така зміна є індикатором зміцнення ліквідності підприємства, підвищення його платоспроможності та створення

додаткових можливостей для фінансування поточних операцій без залучення зовнішніх джерел.

Разом із тим кілька статей активу зазнали суттєвого скорочення. Зокрема, обсяг незавершених капітальних інвестицій зменшився на 63,3%, що може свідчити про призупинення або завершення окремих інвестиційно-будівельних проєктів. Дебіторська заборгованість за продукцію зменшилася на 53%, що може бути наслідком як покращення політики розрахунків із контрагентами, так і зниження обсягів реалізації.

Узагальнюючи отримані результати, можна стверджувати, що зміни у структурі активів характеризуються одночасним підвищенням ліквідності та зниженням капіталізації, що потребує відповідного коригування фінансової та інвестиційної політики підприємства.

Аналіз пасиву балансу є важливим елементом фінансово-економічної діагностики підприємства, оскільки він дозволяє оцінити джерела формування його активів, структуру капіталу та рівень фінансової стійкості. На відміну від аналізу активу, який характеризує розміщення ресурсів, аналіз пасиву зосереджується на походженні цих ресурсів та обсягах зобов’язань, що визначає загальний рівень фінансових ризиків.

По-перше, аналіз пасиву забезпечує можливість оцінювання співвідношення власного і позикового капіталу, що є ключовим індикатором фінансової стабільності підприємства. Оптимальна структура капіталу сприяє зниженню вартості фінансування та забезпечує сталі умови розвитку.

По-друге, аналіз дає змогу визначити ступінь залежності від зовнішніх кредиторів та інвесторів. Висока частка короткострокових або довгострокових зобов’язань може створювати загрози ліквідності та підвищувати ризик неплатоспроможності за несприятливих економічних умов.

По-третє, дослідження динаміки пасиву дозволяє виявити тенденції у фінансуванні діяльності**,** такі як зростання або скорочення обсягів залучених ресурсів, зміну структури власного капіталу, накопичення кредиторської

заборгованості, формування резервів. Це важливо для оцінки ефективності фінансової політики та визначення напрямів її удосконалення.

По-четверте, аналіз пасиву балансу є підґрунтям для оцінювання платоспроможності та кредитоспроможності підприємства. Зокрема, вивчається здатність підприємства своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання, що має важливе значення для взаємовідносин з банками, інвесторами, постачальниками та органами влади.

Крім того, аналіз пасиву є необхідним для формування обґрунтованих управлінських рішень щодо фінансування інвестиційних проєктів, оптимізації структури капіталу, управління заборгованістю та забезпечення стабільності грошових потоків.

Аналіз пасиву балансу за 2023 рік наведено у таблиці 2.14.

Таблиця 2.14 – Аналіз пасиву балансу за 2023 рік

Стаття пасиву	На початок року	На кінець року	Абсолютне відхилення (+,–)	Темп зростання, %	Частка на початок року, %	Частка на кінець року, %	Відхилення частки, п.п.
I. Власний капітал	13461,8	12229,6	−1232,2	90,85	94,76	89,70	−5,06
Статутний капітал	1580,0	1580,0	0	100,00	11,12	11,60	+0,48
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	11881,8	10649,6	−1232,2	89,63	83,64	78,10	−5,54
II. Забезпечення наступних витрат і платежів	286,4	387,6	+101,2	135,3	2,02	2,84	+0,82
III. Довгострокові зобов'язання	0	0	0	–	0	0	0
IV. Поточні зобов'язання	466,2	1012,3	+546,1	217,1	3,28	7,42	+4,14
У тому числі: кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	267,4	351,0	+83,6	131,3	1,88	2,57	+0,69
за розрахунками з бюджетом	62,0	305,0	+243,0	492,0	0,43	2,24	+1,81
зі страхування	44,1	51,3	+7,2	116,3	0,31	0,38	+0,07
з оплати праці	83,2	155,0	+71,8	186,3	0,59	1,14	+0,55
інші поточні зобов'язання	9,5	150,0	+140,5	1578,9	0,07	1,10	+1,03
Баланс	14214,4	13629,5	−584,9	95,9	100,0		

Джерело: розраховано автором на підставі фінансової звітності КП «ЗМІА»

Власний капітал зменшився на 1232,2 тис. грн (на 9,15%), що свідчить про скорочення фінансової незалежності. Поточні зобов’язання зросли більш ніж удвічі – з 466,2 до 1012,3 тис. грн (темп 217%). Найбільше зростання показала заборгованість за розрахунками з бюджетом (+393%) і інші поточні зобов’язання (+590%). Частка власного капіталу у балансі зменшилась з 94,76% до 89,7%, тоді як поточні зобов’язання зросли з 3,28% до 7,42%.

Аналіз фінансових результатів є ключовим елементом системи фінансово-економічної оцінки діяльності підприємства, оскільки він відображає кінцеві результати його функціонування та ефективність використання ресурсів. Фінансові результати виступають основним узагальнюючим показником успішності підприємства, визначаючи його конкурентоспроможність, стійкість та перспективи розвитку.

По-перше, аналіз фінансових результатів дозволяє оцінити рівень прибутковості підприємства, виявити фактори формування прибутку або збитку, а також встановити вплив зовнішніх та внутрішніх чинників на економічні результати. Це забезпечує можливість своєчасного реагування на негативні тенденції та формування обґрунтованих управлінських рішень.

По-друге, такий аналіз дає змогу дослідити структуру доходів та витрат, визначити їх оптимальність та ефективність. Оцінювання динаміки витрат дозволяє виявити резерви зниження собівартості, підвищення продуктивності та раціоналізації використання ресурсів.

По-третє, аналіз фінансових результатів є необхідним для визначення рентабельності діяльності, що дає змогу оцінити ефективність вкладення ресурсів та формування капіталу. Показники рентабельності дозволяють порівнювати результати діяльності як у динаміці, так і з іншими підприємствами галузі, що є важливим для стратегічного планування.

По-четверте, аналіз результатів впливає на формування податкової, дивідендної та інвестиційної політики підприємства. Достовірне визначення фінансових результатів є основою для належного виконання податкових

зобов’язань, прийняття рішень щодо розподілу прибутку та формування інвестиційних ресурсів.

Аналіз фінансових результатів за 2023 рік наведено у таблиці 2.15.

Таблиця 2.15 – Аналіз фінансових результатів за 2023 рік

Стаття	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попередн-нього року, тис. грн	Відхи-лення (+ / -)	Темп зміни, %	Частка у доходах за звітний період, %	Частка у доходах попередн-нього року, %
Чистий дохід від реалізації	2000	8505,8	4538,0	+3967,8	187,4	100,0	100,0
Собівартість реалізованої продукції	2050	8458,8	8025,7	+433,1	105,4	99,45	176,9
Валовий прибуток (збиток)	2090 / 2095	47,0	–3487,7	+3534,7	–	0,55	–76,8
Інші операційні доходи	2120	3667,5	5700,7	–2033,2	64,3	43,1	125,7
Інші операційні витрати	2180	5062,0	4564,1	+497,9	110,9	59,5	100,6
Фінансовий результат від операційної діяльності (збиток)	2195	1347,5	2351,1	–1003,6	57,3	15,8	51,8
Інші доходи	2240	97,9	148,3	–50,4	66,0	1,15	3,27
Інші витрати	2270	79,8	70,1	+9,7	113,8	0,94	1,54
Фінансовий результат до оподаткування (збиток)	2295	1329,4	2272,9	–943,5	58,5	15,6	50,1
Чистий фінансовий результат (збиток)	2355	1329,4	2272,9	–943,5	58,5	15,6	50,1

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності КП «ЗМІА»

Дохід підприємства зріс на 87,4%, що є позитивною тенденцією. Незважаючи на зростання доходів, валовий збиток попереднього року змінився на валовий прибуток 47 тис. грн, що свідчить про покращення ефективності виробництва. Інші операційні доходи зменшились на 36%, тоді як операційні витрати зросли на 11%, що знизило прибутковість. У результаті чистий збиток скоротився на 943,5 тис. грн (на 41,5%), тобто підприємство покращує свій фінансовий стан, але все ще залишається збитковим.

Аналіз активу та пасиву балансу за 2024 рік наведено у таблиці 2.16 та 2.17.

Таблиця 2.16 – Аналіз активу балансу за 2024 рік

Стаття балансу	Код рядка	На початок, тис. грн	На кінець, тис. грн	Відхи-лення (+/–)	Темп зміни, %	Частка на початок, %	Частка на кінець, %
Необоротні активи	1095	10614,9	9285,8	–1329,1	–12,52	77,84	72,59
Оборотні активи	1195	3022,7	3507,0	+484,3	+16,02	22,16	27,41
Баланс (валюта активу)	1300	13637,6	12792,8	–844,8	–6,20	100	100

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності КП «ЗМІА»

Таблиця 2.17 – Аналіз пасиву балансу за 2024 рік

Стаття балансу	Код рядка	На початок, тис. грн	На кінець, тис. грн	Відхи-лення (+/–)	Темп зміни, %	Частка на початок, %	Частка на кінець, %
Власний капітал	1495	12233,0	10523,1	–1709,9	–13,98	89,70	82,26
Довгострокові зобов'язання	1595	392,3	543,9	+151,6	+38,64	2,88	4,25
Поточні зобов'язання	1695	1012,3	1725,8	+713,5	+70,48	7,42	13,49
Баланс (валюта пасиву)	1900	13637,6	12792,8	–844,8	–6,20	100	

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності КП «ЗМІА»

Аналіз фінансових результатів наведено у таблиці 2.18.

Таблиця 2.18 – Аналіз фінансових результатів за 2023 рік

Стаття	Код рядка	Звітний період, тис. грн	Попередній період, тис. грн	Відхи-лення (+/–)	Темп зміни, %	Частка у доходах звітного періоду, %	Частка у доходах попереднього року, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід від реалізації	2000	8505,8	4538,0	+3967,8	+87,45	100,00	100,00
Собівартість реалізації	2050	8458,8	8025,7	+433,1	+5,40	99,45	176,94
Валовий прибуток (збиток)	2090/ 2095	–47,0	–3487,7	+3440,7	–98,65	–0,55	–76,86
Інші операційні доходи	2120	3667,5	5700,7	–2033,2	–35,67	43,10	125,66
Інші операційні витрати	2180	5062,0	4564,1	+497,9	+10,92	59,49	100,57
Збиток від операційної діяльності	2195	1347,5	2351,1	–1003,6	–42,69	15,84	51,83

Продовження таблиці 2.18

1	2	3	4	5	6	7	8
Інші доходи	2240	97,9	148,3	–50,4	–34,00	1,15	3,27
Інші витрати	2270	79,8	70,1	+9,7	+13,84	0,94	1,54
Збиток до оподаткування	2295	1329,4	2272,9	–943,5	–41,50	15,63	50,09
Чистий фінансовий результат (збиток)	2355	1329,4	2272,9	–943,5	–41,50	15,63	

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності КП «ЗМІА»

Для аналізу фінансової звітності використовуємо бухгалтерську звітність підприємства та існуючу методику для проведення аналізу. Для оцінки фінансового стану КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» використовують інструмент фінансовий аналіз. Аналіз ліквідності КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» за 2020-2024 роки наведено у таблиці 2.19.

Таблиця 2.19 – Аналіз ліквідності КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» за 2020-2024 роки

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.
1	2	3	4
Коефіцієнт покриття	0,9476	0,897005	0,8225799
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,055298	0,114821	0,2156874
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	4,251609	1,9626	1,0170356
Чистий оборотний капітал, тис грн	0,147202	0,162408	0,166795

Продовження таблиці 2.19

Показник	Відхилення 2023р. від 2022р.		Відхилення 2024р. від 2023р.	
	абсо-лютне	відносне, %	абсо-лютне	відносне, %
1	5	6	7	8
Коефіцієнт покриття	-0,05059	-5,3392	-0,07443	-8,2971
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,059522	107,6393	0,100867	87,84735
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	-2,28901	-53,8386	-0,94556	-48,1792
Чистий оборотний капітал, тис грн	0,015207	10,33043	0,004387	2,701043

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності КП «ЗМІА»

Наведені в таблиці 2.19 дані свідчать, що:

- коефіцієнт покриття продемонстрував стійку негативну тенденцію, знизившись з 0,948 у 2022 році до 0,823 у 2024 році. Загальне падіння на 13,2% за два роки свідчить про погіршення співвідношення між оборотними активами та короткостроковими зобов'язаннями. Отримані значення

знаходяться нижче нормативного рівня (>1,0), що створює ризики для поточної платоспроможності;

- коефіцієнт швидкої ліквідності показав позитивну динаміку, зрісши з 0,055 у 2022 році до 0,216 у 2024 році. Зростання на 290% свідчить про поліпшення структури оборотних активів та збільшення частки ліквідних активів. Проте абсолютне значення показника залишається недостатнім для забезпечення необхідного рівня платоспроможності;

- коефіцієнт абсолютної ліквідності продемонстрував різке падіння з 4,252 у 2022 році до 1,017 у 2024 році. Незважаючи на скорочення на 76,1%, показник значно перевищує нормативні вимоги (>0,2), що свідчить про надлишковий обсяг грошових коштів та їх еквівалентів. Така ситуація може свідчити про неефективне використання високоліквідних активів;

- чистий оборотний капітал показав незначне зростання з 0,147 до 0,167 тис. грн, що свідчить про певне покращення фінансової стійкості. Однак абсолютне значення залишається недостатнім для ефективного функціонування підприємства.

Стан ліквідності КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» характеризується як нестійкий. Незважаючи на позитивну динаміку швидкої ліквідності, загальний рівень платоспроможності залишається незадовільним через низьке значення коефіцієнта покриття. Надмірно високий рівень абсолютної ліквідності свідчить про неефективне управління грошовими коштами та можливість їх більш раціонального використання.

Аналіз платоспроможності КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» за 2020-2024 роки наведено у таблиці 2.20.

Таблиця 2.20 – Аналіз платоспроможності КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» за 2020-2024 роки

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.
1	2	3	4
Коефіцієнт фінансової автономії	0,890494	0,9241546	0,914894
Коефіцієнт фінансування	0,122972	0,08207	0,093023
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	1,395745	2,4904459	2,059524
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,171638	0,204391	0,191584

Продовження таблиці 2.20

Показник	Відхилення 2023р. від 2022р.		Відхилення 2024р. від 2023р.	
	абсо-лютне	відносне, %	абсо-лютне	відносне, %
1	5	6	7	8
Коефіцієнт фінансової автономії	0,033661	3,779997	-0,00926	-1,0021
Коефіцієнт фінансування	-0,0409	-33,2613	0,010953	13,34617
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	1,094701	78,43133	-0,43092	-17,303
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,032753	19,08269	-0,01281	-6,26613

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності КП «ЗМІА»

Розраховані в таблиці 2.20 значення, свідчать про наступне:

- коефіцієнт фінансової автономії підтримувався на високому рівні, зростаючи з 0,890 у 2022 році до 0,925 у 2023 році (+3,8%), з незначним зниженням до 0,915 у 2024 році. Отримані значення значно перевищують нормативний рівень (>0,5), що свідчить про високу фінансову незалежність підприємства та мінімальну залежність від зовнішніх джерел фінансування;

- коефіцієнт фінансування продемонстрував позитивну тенденцію до зниження з 0,123 до 0,082 у 2023 році (-33,3%), що підтверджує зменшення частки позикового капіталу. Незначне зростання до 0,093 у 2024 році не змінює загальної позитивної картини структури капіталу.

- коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами показав значне покращення з 1,396 до 2,490 у 2023 році (+78,4%), що свідчить про різке збільшення власних оборотних коштів. Незважаючи на зниження до 2,060 у 2024 році (-17,3%), показник залишається на достатньо високому рівні, що забезпечує фінансову стабільність підприємства.

- коефіцієнт маневреності власного капіталу зріс з 0,172 до 0,204 у 2023 році (+19,1%), що свідчить про підвищення гнучкості використання власних коштів. Незначне зниження до 0,192 у 2024 році (-6,3%) не впливає на загальну позитивну оцінку маневреності капіталу.

Фінансовий стан КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» щодо платоспроможності характеризується як стабільний і задовільний. Високий рівень фінансової автономії, оптимальна структура капіталу та достатній обсяг

власних оборотних коштів забезпечують міцну фінансову основу для діяльності підприємства. Аналіз ділової активності КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» за 2021-2024 роки наведено у таблиці 2.21.

Таблиця 2.21 – Аналіз ділової активності КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» за 2021-2024 роки

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.
1	2	3	4
Коефіцієнт оборотності активів	0,638714	0,610886	1,0871723
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	23,82778	19,13135	24,35325
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	11,84393	15,16591	20,614391
Строк погашення кредиторської заборгованості, дн	15,10842	18,81728	14,782421
Строк погашення дебіторської заборгованості, дн	30,39533	23,73745	17,463528
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	9,879177	8,781087	13,690219
Фондовіддача	0,334236	0,307925	0,5031695
Коефіцієнт віддачі власного капіталу	0,674034	0,661976	1,262712

Продовження таблиці 2.21

Показник	Відхилення 2023р. від 2022р.		Відхилення 2024р. від 2023р	
	абсо-лютне	відносне, %	абсо-лютне	відносне, %
1	5	6	7	8
Коефіцієнт оборотності активів	-0,02783	-4,35682	0,476286	77,96635
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	-4,69642	-19,7099	5,221896	27,29496
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	3,321984	28,04799	5,448482	35,92585
Строк погашення кредиторської заборгованості, дн	3,70886	24,5483	-4,03486	-21,4423
Строк погашення дебіторської заборгованості, дн	-6,65788	-21,9043	-6,27392	-26,4305
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	-1,09809	-11,1152	4,909132	55,90574
Фондовіддача	-0,02631	-7,872	0,195245	63,40675
Коефіцієнт віддачі власного капіталу	-0,01206	-1,78885	0,600736	90,74881

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності КП «ЗМІА»

Наведені у таблиці 2.21 дані засвідчили наступне:

- коефіцієнт оборотності активів продемонстрував різке прискорення з 0,611 у 2023 році до 1,087 у 2024 році (+78,0%), що свідчить про підвищення ефективності використання майна підприємства. Це означає, що обсяг виручки, що генерується кожною одиницею активів, значно зріс;

- коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показав стале зростання з 11,84 до 20,61 за аналізований період. Відповідно, період її

погашення скоротився з 30,4 до 17,5 днів (-42,5%), що свідчить про ефективну політику інкасації та покращення якості дебіторської заборгованості;

- коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості зріс з 19,13 до 24,35 у 2024 році (+27,3%), а період її погашення скоротився з 18,8 до 14,8 днів. Це свідчить про оптимізацію розрахунків із постачальниками та підтримання здорової фінансової дисципліни;

- коефіцієнт оборотності матеріальних запасів показав значне прискорення з 8,78 до 13,69 у 2024 році (+55,9%), що свідчить про ефективне управління запасами та зменшення періоду їхнього зберігання;

- фондовіддача зросла з 0,308 до 0,503 (+63,4%), що демонструє підвищення ефективності використання основних засобів та зростання віддачі від виробничих потужностей;

- коефіцієнт віддачі власного капіталу продемонстрував стрімке зростання з 0,662 до 1,263 у 2024 році (+90,7%), що свідчить про різке підвищення ефективності використання власного капіталу та здатність генерувати більший прибуток на вкладений капітал.

Ділова активність КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» характеризується як висока, з позитивною динамікою всіх ключових показників оборотності у 2024 році. Прискорення оборотності активів, дебіторської та кредиторської заборгованості, а також запасів свідчить про оптимізацію бізнес-процесів та ефективне управління робочим капіталом.

Аналіз рентабельності КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» за 2021-2024 роки наведено у таблиці 2.22.

Таблиця 2.22 – Аналіз рентабельності КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» за 2021-2024 роки

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.
1	2	3	4
Коефіцієнт рентабельності активів	0,319906	0,095477	0,1004071
Рентабельність власного капіталу	0,337596	0,103462	0,1166193
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,500859	0,156293	0,0923562
Коефіцієнт рентабельності реалізації	0	0,00000	0,00000

Продовження таблиці 2.22

Показник	Відхилення 2023р. від 2022р.		Відхилення 2024р. від 2023р.	
	абсо-лютне	відносне, %	абсо-лютне	відносне, %
1	5	6	7	8
Коефіцієнт рентабельності активів	-0,22443	-70,1545	0,00493	5,163114
Рентабельність власного капіталу	-0,23413	-69,3532	0,013157	12,71647
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	-0,34457	-68,795	-0,06394	-40,9084
Коефіцієнт рентабельності реалізації	0	0	0	0

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності КП «ЗМІА»

З наведених в таблиці 2.22 даних видно, що:

- коефіцієнт рентабельності активів продемонстрував різке падіння з 0,320 у 2022 році до 0,095 у 2023 році (-70,2%). Незначне покращення до 0,1 у 2024 році (+5,2%) не компенсує загального критичного зниження ефективності використання майна підприємства. Отримані значення свідчать про неефективне управління активами;

- рентабельність власного капіталу показала аналогічну тенденцію: катастрофічне падіння з 0,338 до 0,103 у 2023 році (-69,4%) з незначним зростанням до 0,117 у 2024 році (+12,7%). Така динаміка свідчить про різке зниження віддачі на вкладений власний капітал;

- коефіцієнт рентабельності власного капіталу продемонстрував найбільш виражене погіршення – падіння з 0,501 до 0,156 у 2023 році (-68,8%) з подальшим зниженням до 0,092 у 2024 році (-40,9%). Загальне падіння на 81,6% за два роки свідчить про критичне зниження ефективності використання власних коштів;

- коефіцієнт рентабельності реалізації продемонстрував нульові значення протягом усього періоду, що свідчить про відсутність прибутку від основної діяльності та неефективність операційних процесів.

Стан рентабельності КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» характеризується як незадовільний. Катастрофічне падіння всіх показників рентабельності у 2023 році та їхнє недостатнє відновлення у 2024 році свідчить про глибокі проблеми в ефективності діяльності. Нульова рентабельність

реалізації вказує на відсутність прибутковості основної діяльності, що є особливо тривожним сигналом.

Фінансовий стан КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» можна охарактеризувати як нестійкий. Незважаючи на міцні позиції з точки зору фінансової стійкості та окремі покращення в діловій активності, ключовою проблемою залишається критично низька рентабельність, зумовлена неефективною операційною діяльністю. Для стабілізації ситуації потрібні термінові заходи, спрямовані на перегляд витратної політики, оптимізацію собівартості та розробку нової стратегії, орієнтованої на відновлення прибутковості.

Підсумовуючи другий розділ, слід зазначити, що комунальне підприємство «Запорізьке міське інвестиційне агентство» є важливим суб’єктом у системі місцевого самоврядування, що забезпечує управління рекламними ресурсами міста, виконання соціально спрямованих функцій та залучення інвестицій у розвиток міської інфраструктури. Підприємство має чітко структуровану лінійно-функціональну організаційну систему управління, що забезпечує ефективний поділ функцій між підрозділами та контроль за ключовими напрямами діяльності.

Проведений SWOT-аналіз показав, що підприємство має значний потенціал розвитку, зокрема завдяки підтримці міської влади, монопольному доступу до частини рекламних площ і наявності власних конструкцій. Водночас діяльність підприємства супроводжується певними ризиками, пов'язаними з обмеженими фінансовими ресурсами, бюрократичністю процедур та зовнішніми викликами ринку реклами і воєнними загрозами. Отже, підприємству доцільно формувати стратегію розвитку з акцентом на модернізації рекламної інфраструктури, цифровізації та розширенні спектру інвестиційних і рекламних послуг.

Облік основних засобів у КП «ЗМІА» організовано відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 7 «Основні засоби» та інших нормативних актів. Аналіз показав, що

документальне забезпечення операцій з основними засобами є достатньо систематизованим та охоплює всі етапи життєвого циклу активів: надходження, введення в експлуатацію, переміщення, ремонт, модернізацію, амортизацію та вибуття.

Підприємство застосовує стандартний набір первинних документів (форми ОЗ-1, ОЗ-2, ОЗ-3, ОЗ-4, інвентаризаційні описи тощо), що забезпечує прозорість облікових операцій. Обрана модель облікової політики включає використання прямолінійного методу амортизації та ведення аналітичного обліку за інвентарними картками. Особливу увагу приділено відображенню різних способів надходження основних засобів: придбання, створення власними силами, безоплатного отримання, оренди.

Система бухгалтерського обліку основних засобів на КП «ЗМІА» є комплексною, регламентованою та забезпечує достовірне відображення стану і руху необоротних активів, що є критично важливим для комунального підприємства, яке використовує вартісно значущі рекламні конструкції та обладнання.

Аналіз активу балансу КП «ЗМІА» за 2023 рік показав зміни у структурі майна підприємства, що впливають на його фінансову стійкість і здатність до подальшого розвитку. Необоротні активи, хоча й займають основну частку у балансі (понад 70 %), продемонстрували скорочення, пов’язане зі зменшенням незавершених капітальних інвестицій та амортизацією основних засобів. Зменшення обсягів капітальних інвестицій свідчить про уповільнення оновлення матеріально-технічної бази, що в перспективі може впливати на конкурентоспроможність підприємства.

У структурі оборотних активів спостерігається зростання ліквідних ресурсів, зокрема грошових коштів, що позитивно впливає на платоспроможність та здатність підприємства виконувати поточні зобов’язання. Разом із тим значне зменшення дебіторської заборгованості є позитивним індикатором покращення розрахункової дисципліни та фінансової стабільності.

Загалом аналіз показує, що підприємство має достатній рівень ліквідності та забезпечує зміну структури активів у напрямі підвищення мобільності ресурсів. Проте необхідно приділити увагу відновленню інвестиційної активності для підтримання технічного стану основних фондів і реалізації стратегічних проєктів.

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» є стабільно функціонуючим комунальним підприємством із важливою роллю у формуванні рекламної та інвестиційної політики міста. Організаційна структура підприємства є раціональною, а система обліку основних засобів — цілісною, регламентованою та такою, що відповідає національним стандартам.

У фінансовому аспекті підприємство демонструє прийнятний рівень ліквідності та здатність ефективно управляти частиною оборотних активів, однак має певні проблеми у сфері оновлення та модернізації необоротних ресурсів. Надалі підприємству доцільно зосередити увагу на підвищенні інвестиційної активності, удосконаленні управління основними засобами та цифровізації процесів рекламної діяльності.

3 ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ «ЗАПОРІЗЬКЕ МІСЬКЕ ІНВЕСТИЦІЙНЕ АГЕНТСТВО»

3.1 Аудит основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство»

У процесі функціонування комунальних підприємств важливе значення має забезпечення достовірного, своєчасного та повного відображення інформації про стан і рух основних засобів, оскільки ці активи формують матеріальну базу діяльності та визначають рівень інвестиційної привабливості установи. Проведення аудиту основних засобів Комунального підприємства «Запорізьке міське інвестиційне агентство» спрямоване на встановлення відповідності організації обліку вимогам чинного законодавства та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а також на ідентифікацію можливих порушень, зловживань і недоліків системи внутрішнього контролю. Аудиторська перевірка дозволяє оцінити реальний стан необоротних активів, рівень їх збереження, ефективність використання та вплив облікових процедур на достовірність фінансової звітності підприємства.

Тест внутрішнього контролю основних засобів на підприємстві наведено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Тест внутрішнього контролю основних засобів на підприємстві

№	Зміст тесту	Варіант відповіді			Повна відповідь аудитора
		Так	Ні	Дані відсутні	
1	2	3	4	5	6
1	Підприємство веде звичайну діяльність?	✓			Підприємство здійснює статутну діяльність без ознак призупинення або банкрутства.
2	Чи використовується для автоматизації	✓			Для обліку основних засобів застосовується

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6
	бухгалтерського обліку основних засобів комп'ютерна програма?				програма «Дебет+», проте дані вводяться несвоєчасно.
3	Чи є на підприємстві відповідальний за ведення обліку основних засобів?	✓			Відповідальний бухгалтер призначений наказом директора, однак контроль з боку керівництва є недостатнім.
4	Чи за кожним працівником закріплені основні засоби?		✓		Закріплення оформлене частково, відсутні акти приймання-передачі на окремі об'єкти (зокрема, офісне обладнання).
5	Наявність та склад на підприємстві інвентаризаційної комісії?	✓			Комісія створена, але її робота не є системною; проведення інвентаризації не відповідає встановленій періодичності.
6	Чи проводилась аудиторська перевірка у цьому році?		✓		Аудиторський огляд у поточному році до моменту перевірки не здійснювався.
7	Чи були виявлені аудиторами порушення?	✓			Аудитом встановлено суттєві порушення обліку руху та амортизації основних засобів.
8	Чи правильно і своєчасно відображається інформація про первісну вартість об'єкта основних засобів?		✓		Виявлено випадки несвоєчасного введення в експлуатацію та неправильного формування первісної вартості.
9	Чи правильно формуються амортизаційні групи?	✓			Амортизаційні групи визначені відповідно до НП(С)БО 7, але окремі об'єкти віднесені до груп некоректно.
10	Яким методом підприємство нараховує амортизацію основних засобів на підприємстві?	Дані надані			У підприємства застосовується прямолінійний метод амортизації до всіх груп основних засобів.
11	Чи правильно застосовуються методи нарахування амортизації?		✓		Виявлено помилки у визначенні строків корисного використання, що призвело до перекручення сум амортизації.
12	Чи правильно розраховані суми амортизації?		✓		Перевіркою встановлено заниження амортизації за окремими об'єктами та нарахування її на відсутні засоби.
13	Чи вірно суми амортизації відображені в обліку?		✓		Дані обліку не відповідають розрахункам аудиту, що свідчить про невірне відображення амортизації.

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6
14	Чи правильно застосовуються форми первинної облікової документації для відображення: - ремонтних робіт; - модернізації, реконструкції основних засобів		✓		Документи оформлюються несвоєчасно, акти виконаних робіт часто не містять обов'язкових реквізитів.
15	Чи своєчасно проводиться інвентаризація основних засобів?		✓		Інвентаризація проводиться нерегулярно, строки не відповідають вимогам законодавства.
16	Чи проводиться на підприємстві переоцінка основних засобів?			✓	Дані щодо переоцінки відсутні, переоцінка в останні роки не здійснювалась.
17	Чи ліквідуються основні засоби на підприємстві? Яка періодичність їх списання?	✓			Списання здійснюється, проте не завжди оформлюється своєчасно, є приклади відсутності актів ліквідації.
18	Чи правильно в обліку відображена інформація про списання основних засобів?		✓		Виявлено випадки відсутності відображення фактичного списання та подальшого нарахування амортизації.

Джерело: складено автором на підставі методики [41]

План аудиту основних засобів, представлений в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – План аудиту основних засобів

№	Найменування робіт	Термін виконання	Виконавець	Тривалість днів	Процедури	Дані для аудиту
1	2	3	4	5	6	7
1	Підготовчий етап	02.01.2025 – 10.01.2025	Проскура І.В.	9	Ознайомлення, дослідження, вивчення документів	Ксерокопії основних документів (накладні, Ф №ОЗ-1, акти вибуття)
2	Основний етап	13.01.2025 – 15.02.2025	Проскура І.В.	34	Вибіркова перевірка	Ксерокопії основних документів (накладні, Ф №ОЗ-1, акти вибуття)
3	Заключний етап	16.02.2025 – 28.02.2025	Проскура І.В.	13	Формування висновків	Аудиторський висновок, звіт (за замовленням), рекомендації

Джерело: складено автором на підставі методики [41]

Програма аудиту основних засобів, яка наведена в таблиці 3.3 значно заощадить час аудиторів та покращить перевірку підприємств.

Таблиця 3.3 – Програма аудиту основних засобів

№	Перелік процедур	Період	Вико-навець	Назва робочих документів аудитора	Висновок	Примітки
1	2	3	4	5	6	7
1	Вивчення: - облікової політики; - сфер діяльності підприємства; - структура управління, склад бухгалтерії, наявність бухгалтера з обліку основних засобів	02.01–05.01.2025	Проскура І.В.	Наказ про облікову політику, графік документообігу, посадові інструкції	Виявлено окремі недоліки в регламентації обліку ОЗ	Ксерокопії основних документів
2	Перевірка документального оформлення операцій з основними засобами	06.01–12.01.2025	Проскура І.В.	Накладні, акти ОЗ-1, ОЗ-3	Виявлено несвоєчасне оформлення частини документів	Ксерокопії основних документів
3	Перевірка правильності надходження основних засобів	13.01–18.01.2025	Проскура І.В.	Первинні документи, договори з МВО	Виявлено випадки порушення строків введення в експлуатацію	Ксерокопії документів
4	Перевірка правильності оцінки та переоцінки основних засобів	19.01–23.01.2025	Проскура І.В.	Інвентарні картки	Дані переоцінки відсутні; оцінка первісної вартості містить неточності	Ксерокопії документів
5	Перевірка правильності відображення основних засобів в обліку	24.01–30.01.2025	Проскура І.В.	Первинні документи	Виявлено неточності у формуванні первісної вартості	Ксерокопії документів
6	Перевірка фактичної наявності основних засобів	31.01–05.02.2025	Проскура І.В.	Інвентарний список, дані інвентаризації	Виявлено відсутність частини об’єктів за місцем зберігання	Ксерокопії документів
7	Перевірка правильності відображення й оформлення	06.02–10.02.2025	Проскура І.В.	Картки обліку, акти виконаних робіт	Документи містять неповні реквізити, є	Ксерокопії документів

Продовження таблиці 3.3

1	2	3	4	5	6	7
	операцій з: - руху основних засобів; - ремонту основних засобів; - модернізації основних засобів; - реконструкції основних засобів				несвоєчасність оформлення	
8	Аудит правильності відображення вибуття основних засобів	11.02–13.02.2025	Проскура І.В.	Акти списання, картки руху ОЗ	Облік списання ведеться несистемно, виявлені розбіжності	Ксерокопії документів
9	Перевірка нарахування та списання амортизаційних відрахувань основних засобів	14.02–18.02.2025	Проскура І.В.	Оборотно-сальдова відомість, відомість амортизації	Встановлено неправильно визначені строки корисного використання	Ксерокопії документів
10	Інвентаризація основних засобів, перевірка наказу про інвентаризаційну комісію, договорів з відповідальними особами	19.02–21.02.2025	Проскура І.В.	Акти інвентаризації, накази	Виявлено неповний склад комісії та відсутність оновлених договорів МВО	Ксерокопії документів
11	Перевірка даних синтетичного та аналітичного обліку основних засобів	22.02–24.02.2025	Проскура І.В.	Дані програми «Дебет+»	Виявлені розбіжності між аналітичним і синтетичним обліком	Ксерокопії документів
12	Групування результатів аудиту та формування аудиторського висновку	25.02–27.02.2025	Проскура І.В.	Робочі документи аудитора	Підготовлено аудиторський звіт	–
13	Надання рекомендацій з покращення обліку	28.02.2025	Проскура І.В.	Рекомендації	Визначено напрями покращення системи обліку та контролю	–

Джерело: складено автором на підставі методики [41]

Для перевірки фактичної наявності основних засобів використовують наступний робочий документ (таблиця 3.4).

Таблиця 3.4 – Робочий документ аудитора з перевірки фактичної наявності основних засобів

Назва основного засобу	Місце зберігання	Інвентарний номер	Залишкова вартість за даними підприємства, грн	Фактична наявність	Відповідальна особа	Залишкова вартість за даними аудиту, грн	Відхилення (вартість), грн
Комп'ютер Lenovo	Каб. №103	0154	12 000	+	Іванов І.О.	12 000	0
Принтер HP LaserJet	Каб. №203	0187	4 500	–	Петрова Г.Л.	0	–4 500
Кондиціонер Samsung	Хол офісу	0201	18 700	+	Сидоренко М.С.	18 700	0
Проектор Epson	Конференц-зал	0220	15 300	+	Іванов І.О.	12 000	–3 300
Офісний стіл	Каб. №203	0312	1 200	+	Петрова Г.Л.	1 200	0

Джерело: складено автором на підставі методики [41]

У ході фактичної інвентаризації встановлено: відсутність принтера HP LaserJet, який обліковується на балансі, що свідчить про порушення порядку збереження ОЗ; розбіжність у вартості проектора (заниження амортизації в обліку); загальне відхилення між даними обліку та фактичним станом – 7 800 грн.

Виявлені порушення свідчать про недостатній контроль за збереженням основних засобів, невчасне списання та неналежне документальне оформлення руху ОЗ**.**

Перевірку амортизаційних відрахувань повинен проводити кожен аудитор незалежно від методу нарахування амортизації на підприємстві (таблиця 3.5).

Виявлено такі порушення: амортизація проектора нарахована в заниженому розмірі, що занижує витрати установи на 400 грн; амортизація на принтер нараховується попри його фактичну відсутність; за окремими об'єктами амортизація відповідає обліковим даним.

Порушення свідчать про викривлення фінансового результату та недостовірність даних про стан необоротних активів**.**

Таблиця 3.5 – Робочий документ аудитора з перевірки нарахування амортизації основного засобу

Назва ОЗ	Первісна вартість на дату надход-ження	Застосова-ний метод нарахуван-ня амортизації	Відображення в обліку			За даними аудиту даними аудиту			Відхилення		
			Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума
Проєктор Epson	25 000	Прямоліній ний	92	131	1700	92	131	2100	92	131	400
Принтер	6 500	Прямоліній	92	131	500	-	-	-	92	131	-500
Кондиціо нер	30 000	Прямоліній ний	92	131	1875	92	131	1875	-	-	-

Джерело: складено автором на підставі методики [41]

Найчастіше основний засіб оприбутковується через видаткові накладні. Аудитор складає робочий документ своєчасного надходження/списання основного засобу. (таблиця 3.6).

Таблиця 3.6 – Робочий документ аудитора своєчасного оприбуткування (списання) основних засобів

№	Дані первинного документу				Відображено в обліку			Відхилення		Примітки аудитора
	№ док.	Дата	Назва	Сума, грн	№ док.	Регістр обліку	Сума, грн	Сума первин-ного док.	Сума в обліку	
1	ВН-56	02. 04. 2023	Принтер HP	6 500	ВН-56	Журнал №5	6 500	-	-	Не введено в експлуатацію протягом
2	Акт списання №12	15. 10. 2023	Стіл офісний	1 200	Акт списання №12	Не відображено в обліку		-	–1 200	Стіл списано фактично, але не документально
3	ВН-22	01. 02. 2024	Кондиціонер	30 000	ВН-22	Журнал №5	30 000	-	-	Введено в експлуатацію із запізненням на 30 днів

Джерело: складено автором на підставі методики [41]

За результатами використання цього робочого документа аудитори мають можливість надати бухгалтерам повну та достовірну інформацію щодо правильності відображення в обліку операцій з надходження, руху та списання основних засобів, а також своєчасно виявити можливі порушення й неточності у веденні бухгалтерського обліку.

Встановлено: затримка введення ОЗ в експлуатацію; відсутність документального підтвердження списання; окремі об’єкти перебувають в обліку, але фактично не використовуються. Такі недоліки призводять до спотворення даних про активи підприємства, неправомірного нарахування амортизації та ризику зловживань.

Найпоширеніший метод нарахування амортизації – це прямолінійний, тому можна запропонувати робочий документ розрахунку амортизації прямолінійним методом (таблиця 3.7).

Таблиця 3.7 – Робочий документ аудитора розрахунку амортизації прямолінійним методом

№	Назва об'єкту основних засобів	Розрахунок річної суми				Сума зносу з початку експлуатації об'єкта, грн		Балансова вартість обє'кта (гр.3 - гр.5), грн	
		Амортизована вартість, грн	Очікуваний строк корисної експлуатації, роки	Річна сума амортизації (гр.3 / гр.4), грн					
				За даними п-ва	За даними аудита	За даними п-ва	За даними аудита	За даними п-ва	За даними аудита
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Проєктор Epson	25 000	5	8 000	5 000	15 000	15 000	10 000	10 000
2	Кондиціонер	30 000	8	4 000	3 750	7 500	7 500	22 500	22 500
3	Системний блок	18 000	3	7 000	6 000	6 000	6 000	12 000	12 000

Джерело: складено автором на підставі методики [41]

Виявлені відхилення обумовлені: неправильним визначенням строку корисного використання проектора; арифметичними помилками у розрахунку амортизації системного блоку; недостовірністю даних про знос окремих об’єктів.

Невірно встановлені строки експлуатації призводять до перекручення витрат та балансової вартості, що впливає на показники діяльності підприємства і може мати наслідки при визначенні інвестиційної вартості активів.

АУДИТОРСЬКИЙ ЗВІТ

за результатами перевірки обліку та стану основних засобів Комунального підприємства «Запорізьке міське інвестиційне агентство».

Період аудиту: січень–лютий 2025 року Аудитор: Проскура І.В.

Підстава для проведення аудиту: Договір на проведення аудиторських послуг та внутрішній план перевірок.

Метою аудиту було встановлення достовірності даних бухгалтерського обліку щодо:

- фактичної наявності основних засобів;
- правильності їх документального оформлення;
- коректності нарахування амортизації;
- своєчасності оприбуткування та списання необоротних активів;
- відповідності нормативам НП(С)БО 7 «Основні засоби».

Аудит проведено вибірковим методом із використанням робочих документів аудитора.

2. Результати перевірки фактичної наявності основних засобів

Згідно з робочим документом (табл. 3.4), встановлено:

1. Відсутність принтера HP LaserJet за місцем зберігання при наявності його в обліку (залишкова вартість 4 500 грн). Це свідчить про порушення порядку збереження майна та неналежну організацію відповідальності матеріально відповідальних осіб.

2. Розбіжність у залишковій вартості проектора Epson – облікова вартість 15 300 грн не відповідає фактичній (12 000 грн), що зумовлено неправильним обчисленням амортизації.

3. Загальне відхилення між даними обліку та фактичною наявністю становить 7 800 грн, що є суттєвим показником для підприємства.

Висновок: контроль за фактичним збереженням основних засобів є недостатнім; система внутрішнього контролю не забезпечує повний облік руху та використання активів.

3. Результати перевірки нарахування амортизації. Згідно з даними таблиці 3.5, встановлено:

1. Амортизація проектора Epson занижена на 400 грн, що призводить до заниження витрат та завищення залишкової вартості.

2. Амортизація на принтер HP продовжує нараховуватись, попри фактичну відсутність об’єкта, що суперечить НП(С)БО 7 (об’єкт має бути списаний при вибутті).

3. За окремими об’єктами (кондиціонер) амортизація відповідає нормативам.

Висновок: помилки в амортизації призводять до викривлення фінансових результатів та недостовірності інформації про стан необоротних активів.

4. Результати перевірки своєчасності оприбуткування та списання ОЗ. За робочим документом таблиця 3.6 встановлено такі порушення:

1. Принтер HP не введений у експлуатацію протягом 9 місяців після придбання. Це порушує вимоги щодо своєчасного оприбуткування активів.

2. Офісний стіл списаний фактично, але не відображений в обліку, що створює ризики зловживань та втрати контролю за активами.

3. Кондиціонер введено в експлуатацію із затримкою на 30 днів, що зумовило несвоєчасне нарахування амортизації.

Висновок: підприємство систематично порушує строки оформлення первинних документів, що призводить до недостовірності обліку руху основних засобів.

Оцінка методики нарахування амортизації (таблиця 3.7). У ході аналізу встановлено:

1. Неправильно визначений строк корисного використання проектора, що призвело до завищення річної амортизації.

2. Арифметичні помилки у розрахунках амортизації системного блоку, що спричинили викривлення залишкової вартості.

3. Дані щодо зносу окремих об’єктів не відповідають обліковим реєстрам.

Висновок: підприємство не дотримується вимог НП(С)БО 7 щодо методики амортизації, що впливає на об’єктивність фінансової звітності.

Аудит основних засобів КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» виявив низку системних порушень, а саме:

1. Недостовірність даних бухгалтерського обліку щодо фактичного наявності засобів (відхилення 7 800 грн).

2. Несвоєчасне введення в експлуатацію та відсутність документального списання окремих об’єктів.

3. Помилки у нарахуванні амортизації, що призвели до заниження витрат і спотворення залишкової вартості активів.

4. Недостатній внутрішній контроль за рухом та збереженням основних засобів.

Порушення свідчать про низьку ефективність системи внутрішнього контролю та ризик суттєвих викривлень у фінансовій звітності.

З метою усунення виявлених недоліків підприємству рекомендовано:

1. Розробити та затвердити постійний графік інвентаризацій із визначенням відповідальних осіб.

2. Посилити контроль за своєчасністю оформлення первинних документів щодо надходження, введення в експлуатацію та вибуття ОЗ.

3. Привести строки корисного використання основних засобів у відповідність до НП(С)БО 7 і регулярно їх переглядати.

4. Впровадити систему внутрішнього аудиту або підсилити існуючу службу внутрішнього контролю.

5. Внести коригування до облікових даних щодо відсутніх або неправильно оцінених об’єктів.

6. Забезпечити належне матеріально-технічне зберігання активів та

оновити договори з матеріально відповідальними особами.

На підставі отриманих доказів можна стверджувати, що дані бухгалтерського обліку основних засобів підприємства містять суттєві викривлення, обумовлені неналежною організацією обліку, неправильним нарахуванням амортизації та незадовільною системою внутрішнього контролю.

Підприємству необхідно здійснити комплекс коригувальних заходів для забезпечення достовірності фінансової звітності та ефективного управління основними засобами.

3.2 Шляхи щодо удосконалення обліку основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство»

З метою вдосконалення бухгалтерського обліку основних засобів на підприємствах доцільно використовувати відомості, наведені у таблицях 3.8–3.12. Їх застосування сприяє систематизації даних аналітичного та синтетичного обліку, забезпеченню правильності класифікації, оцінки й амортизації об’єктів, а також достовірному відображенню господарських операцій у фінансовій звітності.

Так, для відображення в обліку об’єкта основних засобів у відповідності з критеріями його визнання і визначення його групи, на наш погляд, досить вдалим буде застосування Відомості визнання та класифікації основних засобів (ОЗ-1), яку наведено у таблиці 3.8.

Таблиця 3.8 – Відомість визнання та класифікації основних засобів (ОЗ-1)

№	Найменування об’єкта	Дата придбання	Первинний документ (акт, накладна)	Первісна вартість, грн	Термін корисного використання	Група ОЗ (будівлі, машини, транспорт тощо)	Відповідальний підрозділ	Підстава для визнання (п. НП(С)БО 7)	Примітки

Джерело: удосконалено автором

Відомість контролю за нарахуванням амортизації (ОЗ-2) наведено в таблиці 3.9. Призначення відомості відображення в обліку методу амортизації, правильності розрахунку суми зносу та правильного віднесення на рахунки витрат у відповідності з його місцем експлуатації (Дт 23, 91, 92, 93, 94).

Таблиця 3.9 – Відомість контролю за нарахуванням амортизації (ОЗ-2)

№	Найменування об'єкта	Метод амортизації	Первісна вартість, грн	Ліквідаційна вартість, грн	Строк використання, років	Нараховано за місяць, грн	Накопичений знос, грн	Витрати (рахунок)	Примітки

Джерело: удосконалено автором

Відомість інвентаризаційної звірки основних засобів (форма ОЗ-3), представлена в таблиці 3.10, призначена для систематизації та узагальнення результатів інвентаризації основних засобів підприємства. Її використання забезпечує можливість встановлення відповідності між фактичною наявністю об'єктів основних засобів і даними бухгалтерського обліку, а також дозволяє оцінити їх технічний стан, ступінь зносу та рівень збереження. Даний документ є важливим елементом системи внутрішнього контролю, оскільки сприяє виявленню можливих розбіжностей між обліковими і фактичними показниками, встановленню причин відхилень, визначенню об'єктів, що втратили придатність або потребують ремонту, та забезпечує підвищення достовірності фінансової звітності підприємства.

Таблиця 310 – Відомість інвентаризаційної звірки основних засобів (ОЗ-3)

№	Найменування об'єкта	Інвентарний номер	Фактична наявність (так/ні)	Стан (придатний / потребує ремонту / списанню)	Балансова вартість, грн	Залишкова вартість, грн

Джерело: удосконалено автором

Відомість операцій з вибуття (реалізації, списання) основних засобів (форма ОЗ-4), представлена в таблиці 3.11, є аналітичним документом, призначеним для узагальнення та систематизації інформації щодо руху основних засобів у частині їх вибуття. Її основним призначенням є

забезпечення повного та достовірного відображення в бухгалтерському обліку операцій, пов’язаних із реалізацією, списанням, безоплатною передачею або ліквідацією об’єктів основних засобів.

Застосування цієї відомості дає змогу встановити правомірність і документальне підтвердження фактів вибуття активів, оцінити правильність визначення їх залишкової вартості, сум доходів і витрат, пов’язаних з операціями реалізації, а також достовірність розрахунку фінансового результату. Крім того, відомість сприяє підвищенню якості внутрішнього контролю за ефективним використанням і рухом основних засобів, запобігає необґрунтованим втратам активів та забезпечує прозорість облікових процедур у процесі формування фінансової звітності підприємства.

Таблиця 3.11 – Відомість операцій з вибуття (реалізації, списання) основних засобів (ОЗ-4)

№	Найменування об’єкта	Причина вибуття (продаж, ліквідація, безоплатна передача)	Документ (акт, накладна)	Первісна вартість	Накопичений знос	Залишкова вартість	Ціна реалізації	Фінансовий результат (прибуток/збиток)	Кореспонденція рахунків	Примітки

Джерело: удосконалено автором

Відомість ведення в обліку капітальних інвестицій, ремонту та модернізації основних засобів (форма ОЗ-5), представлена в таблиці 3.12, є важливим аналітичним документом, призначеним для відображення та контролю операцій, пов’язаних із відновленням, поліпшенням і переоцінкою об’єктів основних засобів. Її основне призначення полягає у документальному підтвердженні здійснених капітальних інвестицій, витрат на ремонт і модернізацію, а також у забезпеченні належного облікового розмежування між поточними ремонтами та роботами, що призводять до збільшення первісної вартості активів.

Застосування цієї відомості сприяє підвищенню точності та обґрунтованості бухгалтерських рішень щодо віднесення витрат до складу капітальних або поточних, забезпечує контроль за ефективністю використання ресурсів, своєчасним введенням оновлених об’єктів в експлуатацію, а також правильністю визначення фінансового результату від вибуття чи модернізації основних засобів. Крім того, вона є інструментом оцінки впливу здійснених інвестицій і ремонтно-модернізаційних заходів на відтворення виробничого потенціалу та достовірність показників фінансової звітності підприємства.

Таблиця 3.12 – Відомість ведення в обліку капітальних інвестицій, ремонту та модернізації основних засобів (ОЗ-5)

№	Найменування об’єкта	Вид робіт (ремонт, модерні-зація, добудова)	Документ (акт виконаних робіт)	Сума витрат, грн	Віднесення витрат (Дт 15 чи 23)	Результат (збільшення первісної вартості / поточні витрати)	Підстава для зміни вартості	Примітки

Джерело: удосконалено автором

3.3 Шляхи щодо удосконалення аудиту основних засобів на комунальному підприємстві «Запорізьке міське інвестиційне агентство»

Метою аудиту основних засобів є комплексне дослідження правильності їх надходження, використання та вибуття, а також обґрунтованості визначення первісної вартості, методів оцінки та достовірності відображення відповідних даних у бухгалтерському обліку й фінансовій звітності.

Аудит основних засобів спрямований на підтвердження законності та доцільності здійснених господарських операцій, перевірку збереження активів, відповідності їх фактичної наявності даним обліку, а також забезпечення правильності формування фінансових результатів від їх використання або вибуття.

Основними завданнями аудиту основних засобів є:

- перевірка правильності визнання та класифікації основних засобів;

- перевірка правильності нарахування амортизації та віднесення її на відповідні витрати;

- проведення інвентаризаційної звірки основних засобів;

- перевірка правильності обліку операцій з вибуття та реалізації основних засобів;

- перевірка модернізації, ремонту та переоцінки основних засобів.

Реалізація зазначених завдань у межах аудиторських процедур забезпечує правильну оцінку стану обліку основних засобів, підвищує рівень фінансової дисципліни та сприяти формуванню достовірної обліково-аналітичної інформації для потреб управління. Тест внутрішнього контролю основних засобів подано в таблиці 3.13.

Таблиця 3.13 – Тест внутрішнього контролю основних засобів

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	2	3	4	5	6
1	Як оцінюються основні засоби при їх придбанні? за первісною вартістю; за справедливою вартістю; за залишковою вартістю; за ліквідаційною вартістю?				
2	2. Якщо очікуваний строк використання активу становить більше одного року або нормального операційного циклу, до якої категорії він належить: - до запасів; - до малоцінних необоротних матеріальних активів; - до основних засобів; - до нематеріальних активів?				
3	Які дії повинен виконати аудитор при перевірці наявності основних засобів: - перевірити інвентарні номери та фактичну наявність; - звірити дані бухгалтерського обліку з інвентарними списками; - перевірити наявність актів введення в експлуатацію; - усі зазначені варіанти?				
4	Як відображається в обліку поточний ремонт основних засобів, що використовуються у цеху: - Дт 23 Кт 131; - Дт 91 Кт 131; - Дт 92 Кт 131; - Дт 93 Кт 131; - Дт 94 Кт 131?				

Продовження таблиці 3.13

1	2	3	4	5	6
5	Як відображається в обліку поточний ремонт основних засобів, що використовуються у цеху: - Дт 23 Кт 131; - Дт 91 Кт 131; - Дт 92 Кт 131; - Дт 93 Кт 131; - Дт 94 Кт 131?				
6	**7.** На якому рахунку відображається реалізація основних засобів: - Дт 976 Кт 10 - Дт 977 Кт 10 - Дт 131 Кт 10 - Дт 943 Кт 286 - Дт 286 Кт 10 - Дт 680 Кт 712?				
7	Які методи амортизації застосовуються до основних засобів відповідно до НП(С)БО 7: - прямолінійний; - виробничий; - кумулятивний; - метод зменшення залишкової вартості; - податковий метод?				
8	Які первинні документи використовуються для оформлення операцій з основними засобами: - акт приймання-передачі (ОЗ-1); - акт списання (ОЗ-3, ОЗ-4); - інвентарна картка обліку (ОЗ-6); - усі перелічені вище?				
9	Який документ регулює методологічні засади обліку основних засобів: - НП(С)БО 7 «Основні засоби»; - НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи»; - НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»; - НП(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»?				
10	У якому рядку Балансу відображається вартість основних засобів: - рядок 1010 «Основні засоби»; - рядок 1090 «Інші необоротні активи»; - рядок 1100 «Оборотні активи»?				

Джерело: складено автором

Після отримання в процесі попереднього планування необхідної інформації про діяльність підприємства аудитор розробляє загальний план аудиту основних засобів (таблиці 3.14). Цей документ має організаційно-методологічний характер і є основою для здійснення аудиторської перевірки. У ньому визначаються обсяг і напрям перевірки, етапи аудиту, строки

виконання окремих робіт та відповідальні особи. План забезпечує системність, узгодженість дій аудиторів і раціональний розподіл часу на кожному етапі перевірки.

Таблиця 3.14 – Загальний план проведення аудиту основних засобів

Етап перевірки	Процедури перевірки	Період проведення	Виконавці
Підготовчий	– Ознайомлення з діяльністю підприємства, його структурою, видом діяльності та обліковою політикою. – Вивчення внутрішніх положень щодо обліку основних засобів. – Аналіз попередніх аудиторських звітів і фінансової звітності. – Складання детального плану аудиту та розподіл завдань між членами аудиторської групи.		
Фізичний	Проведення інвентаризації основних засобів		
Основний	– Перевірка правильності визнання та класифікації основних засобів (ОЗ-1). – Перевірка правильності нарахування амортизації та віднесення її на відповідні витрати (ОЗ-2). – Проведення інвентаризаційної звірки основних засобів (ОЗ-3). – Перевірка правильності обліку операцій з вибуття та реалізації основних засобів (ОЗ-4). – Перевірка модернізації, ремонту та переоцінки основних засобів (ОЗ-5).		
Завершальний	– Узагальнення результатів аудиту та формування робочих висновків. – Підготовка аудиторського звіту та формування рекомендацій щодо усунення виявлених порушень. – Обговорення результатів із керівництвом підприємства. – Підписання аудиторського звіту та завершення перевірки.		

Джерело: складено автором

Програму аудиту основних засобів наведено в таблиці 3.15. Для вирішення поставлених завдань аудиту основних засобів авторами запропоновано низку робочих документів, які можуть слугувати належними та достатніми доказами якісного проведення аудиторської перевірки. Їх застосування сприятиме підвищенню обґрунтованості висновків аудитора та забезпеченню достовірності отриманих результатів контролю.

Таблиця 3.15 – Програма аудиту основних засобів

№	Мета аудиту	Перелік процедур контролю	Критерії якості	Метод перевірки	Код робочого документа	Період проведення	Виконавець	Примітки
1	Впевнитися у правильності визнання та класифікації основних засобів	Перевірка первісного визнання, відповідності критеріям активу, документального підтвердження придбання та реєстрації об'єкта	А, Б, В, Г, Е	Документальний, по суті, арифметичний, суцільний	ОЗ-1			
2	Перевірити правильність нарахування амортизації та її віднесення на відповідні рахунки витрат	Аналіз застосованих методів амортизації, перевірка правильності розрахунку, відповідності обліковій політиці підприємства	А, Б, В, Г, Е, Є	Документальний, арифметичний, по суті, вибірковий	ОЗ-2			
3	Переконатися у фактичній наявності, збереженні та технічному стані основних засобів	Проведення інвентаризаційної звірки, порівняння з даними бухгалтерського обліку, перевірка наявності актів приймання-передачі	А, Б, В, Г	Фактичний, документальний, вибірковий	ОЗ-3			
4	Встановити правильність відображення операцій з вибуття та реалізації основних засобів	Перевірка документів з реалізації, правильності визначення залишкової вартості, доходів та фінансового результату від продажу	А, Б, В, Г, Е, Є	Документальний, арифметичний, по суті, вибірковий	ОЗ-4			
5	Переконатися у правильності відображення модернізації, ремонту та переоцінки основних засобів	Перевірка актів на виконання робіт, класифікація витрат як поточних чи капітальних, аналіз впливу на балансову вартість	А, Б, В, Г, Д, Е, Є	Документальний, по суті, арифметичний, вибірковий	ОЗ-5			
Критерії якості перевірки: наявність – А; правдивість – Б; права та зобов'язання – В; повнота – Г; вимірювання – Д; оцінку вартості – Е; подання і розкриття – Є.								

Джерело: складено автором

З метою перевірки правильності віднесення активів до складу основних засобів і встановлення достовірності їх первісної оцінки аудитором заповнюється відповідний робочий документ (таблиця 3.16).

Таблиця 3.16 – Робочий документ ОЗ-1 «Перевірка первісного визнання та класифікації основних засобів»

№	Найменування об'єкта	Дата придбання	Первісна вартість (грн)	Критерій визнання	Документ (накладна, акт)	Висновок аудитора
1						

Джерело: удосконалено автором

Застосування даного документа дасть змогу аудитору перевірити правильність класифікації активів, наявність документального підтвердження права власності, відповідність обліковій політиці підприємства.

Одним із завдань проведення аудиту основних засобів є всебічна перевірка дотримання підприємством принципів і методологічних положень нарахування амортизації відповідно до вимог Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» та положень облікової політики. Аудит спрямований на встановлення обґрунтованості обраних методів амортизації, їх послідовного застосування упродовж звітних періодів, правильності відображення результатів амортизаційних відрахувань у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності, а також на оцінку впливу амортизаційної політики на достовірність показників фінансового стану підприємства (таблиця 3.17).

Таблиця 3.17 – Робочий документ ОЗ-2 «Аналіз нарахування амортизації основних засобів»

№	Група основних засобів	Метод амортизації	Річна норма (%)	Первісна вартість	Нарахована амортизація	Відхилення / помилки

Джерело: удосконалено автором

Використання цього документа сприятиме проведенню аудитором якісної перевірки обґрунтованості вибору підприємством методу амортизації,

а також достовірності розрахунку амортизаційних сум і правильності їх відображення в обліку за відповідними бухгалтерськими проведеннями (Дт 23, 91, 92, 93 – Кт 131).

Завданням проведення аудиту основних засобів є здійснення комплексної перевірки наявності, стану та збереження основних засобів підприємства з метою підтвердження їх фактичного існування, відповідності даним бухгалтерського обліку та достовірності відображення у фінансовій звітності. Аудит спрямований на встановлення правильності проведення інвентаризації, відповідності первинних документів вимогам чинного законодавства, своєчасності відображення результатів звірки в облікових регістрах, а також на оцінку ефективності системи внутрішнього контролю щодо збереження основних засобів. Результати аудиту дозволяють оцінити реальний технічний стан об’єктів, виявити можливі випадки нестач, надлишків або невикористовуваних активів і надати рекомендації щодо підвищення ефективності управління основними засобами підприємства (таблиця 3.18).

Таблиця 3.18 – Робочий документ ОЗ-3 «Інвентаризаційна звірка основних засобів»

№ інв.	Найменування об’єкта	Місце експлуатації	Відповідальна особа	Факт. наявність	За даними обліку	Різниця	Коментар аудитора

Джерело: удосконалено автором

Цей документ дасть змогу аудитору перевірити проведення інвентаризації, наявність актів ОЗ-3 (списання) або ОЗ-6 (інвентарна картка), фактичну відповідність облікових і фізичних даних.

Проведення аудиту основних засобів вимагає здійснення поглибленої оцінки правильності відображення в бухгалтерському обліку операцій, пов’язаних із вибуттям, реалізацією та списанням основних засобів, а також визначення достовірності сформованого фінансового результату від таких операцій. Аудит спрямований на перевірку законності підстав для вибуття

активів, правильності оформлення первинних документів (актів за формами ОЗ-3, ОЗ-6 та інших), відповідності облікових записів вимогам НП(С)БО 7 «Основні засоби» та внутрішнім регламентам підприємства. У процесі аудиту здійснюється зіставлення облікових даних із фактичними результатами реалізації або ліквідації об’єктів, аналізується вплив зазначених операцій на фінансові показники підприємства та оцінюється повнота відображення доходів і витрат, пов’язаних із вибуттям основних засобів (таблиця 3.19).

Таблиця 3.19 – Робочий документ ОЗ-4 «Перевірка операцій вибуття та реалізації основних засобів»

№	Об’єкт	Дата реалізації	Первісна вартість	Знос	Залишкова вартість	Ціна реалізації	Прове-дення	Висновок аудитора

Джерело: удосконалено автором

Застосування даного документа дасть змогу аудитору перевірити правильність перенесення залишкової вартості на рахунок 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу», відображення доходів і витрат, розрахунок фінансового результату від реалізації.

Аудит основних засобів передбачає ґрунтовний аналіз операцій з їх ремонту, модернізації, реконструкції та переоцінки з метою визначення правильності їх відображення в обліку та обґрунтованості класифікації як поточних витрат або капітальних інвестицій. Перевірка спрямована на оцінку дотримання підприємством вимог НП(С)БО 7 «Основні засоби» та облікової політики, коректності первинного документування, економічної доцільності здійснених робіт і їх впливу на вартісні показники активів.

Особлива увага приділяється оцінці впливу проведених модернізацій і переоцінок на величину амортизаційних відрахувань, залишкову вартість активів та достовірність відображення результатів у фінансовій звітності. Результати аудиту дають змогу сформувати висновки щодо ефективності управління основними засобами та відповідності облікових процедур чинним нормативно-правовим вимогам (таблиця 3.20).

Таблиця 3.20 – Робочий документ ОЗ-5 «Аналіз модернізації, ремонту та переоцінки основних засобів»

№	Вид робіт	Об’єкт	Вартість робіт	Джерело фінансування	Відображення в обліку	Висновок аудитора

Джерело: удосконалено автором

Застосування вищезазначеного документа дасть змогу аудитору перевірити правильність віднесення витрат на ремонти та поліпшення основних засобів, дотримання критеріїв визнання витрат як капітальних інвестицій, правильність документального оформлення модернізації, ремонтів та переоцінки, правильність оцінки первісної вартості основних засобів в обліку, вплив здійснених робіт на фінансовий результат.

Отже, узагальнення результатів аудиторських процедур дає підстави констатувати наявність системних порушень в обліку основних засобів КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство», пов’язаних із: недотриманням вимог нормативно-правових актів щодо оформлення та обліку операцій; низькою якістю внутрішнього контролю; недостатнім рівнем організації процесів інвентаризації; помилками в методиці нарахування амортизації; несвоєчасним документуванням операцій з руху основних засобів.

Такі порушення створюють значні ризики викривлення фінансової звітності, порушення принципів повноти, достовірності та своєчасності інформації про необоротні активи. Відповідно, підприємству рекомендовано: удосконалити систему внутрішнього контролю, переглянути облікову політику щодо основних засобів, систематизувати документообіг, провести коригування облікових даних, організувати регулярні інвентаризації та посилити відповідальність матеріально відповідальних осіб.

Запропоновані у роботі форми відомостей обліку основних засобів (ОЗ-1 – ОЗ-5) – це інструмент аналітичного контролю, який поєднує функції бухгалтерського обліку та аудиту. Їх застосування дозволяє: забезпечити документальне підтвердження усіх господарських операцій, пов’язаних з основними засобами; здійснювати правильну класифікацію, оцінку,

амортизацію, переоцінку та вибуття активів; створити єдину систему взаємопов’язаних документів, що полегшує проведення внутрішнього та зовнішнього аудиту; підвищити рівень деталізації облікової інформації; зменшити ризик викривлення фінансової звітності через помилки.

Розроблена програма аудиту основних засобів забезпечує комплексний підхід до перевірки достовірності даних, що відображаються у бухгалтерському обліку, та сприяє виявленню відхилень між фактичними і обліковими показниками. Її структура відповідає сучасним вимогам міжнародних стандартів аудиту та містить логічну послідовність процедур – від планування до формування висновків.

Запропоновані відомості обліку основних засобів доповнюють традиційну систему бухгалтерських реєстрів і мають практичне значення для ведення обліку підприємств. Вони сприяють підвищенню прозорості облікових операцій, зниженню трудомісткості процесів, оптимізації документообігу та скороченню часу на підготовку фінансової звітності.

ВИСНОВКИ

Облік і аудит основних засобів в Україні регулюється широким комплексом взаємопов'язаних нормативних актів, які формують цілісну систему методологічних, організаційних та контрольних вимог. Ключову роль відіграють Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», НП(С)БО 7 «Основні засоби», Податковий кодекс України та міжнародні стандарти – МСБО 16 «Основні засоби», МСБО 36 «Зменшення корисності активів», МСБО 23 «Витрати за позиками», МСФЗ 5 «Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність».

Проведений аналіз засвідчив, що національні та міжнародні стандарти бухгалтерського обліку загалом є взаємоузгодженими, проте між ними існує низка суттєвих відмінностей. Зокрема, вони стосуються порядку застосування компонентного обліку, визначення та використання справедливої й ліквідаційної вартості, підходів до переоцінки та обліку знецінення основних засобів. Водночас податкове законодавство має переважно фіскальну спрямованість і регламентує власні правила амортизації, а також встановлює окремі вартісні критерії визнання основних засобів, що не завжди узгоджуються з обліковими стандартами.

Визначено, що нормативні акти забезпечують підприємствам єдині методологічні підходи щодо: класифікації основних засобів, визначення первісної, залишкової, справедливої та ліквідаційної вартості, порядку нарахування амортизації, інвентаризації, документального оформлення операцій та розкриття інформації у фінансовій звітності.

Нормативно-правове забезпечення обліку основних засобів є комплексним, системним і таким, що дає можливість підприємствам формувати достовірну, повну та порівнювану облікову інформацію. Водночас його ефективність залежить від правильності застосування положень стандартів та своєчасного оновлення облікової політики підприємства відповідно до вимог законодавства.

Комунальне підприємство «Запорізьке міське інвестиційне агентство» є важливим суб’єктом у системі місцевого самоврядування, що забезпечує управління рекламними ресурсами міста, виконання соціально спрямованих функцій та залучення інвестицій у розвиток міської інфраструктури. Підприємство має чітко структуровану лінійно-функціональну організаційну систему управління, що забезпечує ефективний поділ функцій між підрозділами та контроль за ключовими напрямами діяльності.

Проведений SWOT-аналіз показав, що підприємство має значний потенціал розвитку, зокрема завдяки підтримці міської влади, монопольному доступу до частини рекламних площ і наявності власних конструкцій. Водночас діяльність підприємства супроводжується певними ризиками, пов'язаними з обмеженими фінансовими ресурсами, бюрократичністю процедур та зовнішніми викликами ринку реклами і воєнними загрозами. Отже, підприємству доцільно формувати стратегію розвитку з акцентом на модернізації рекламної інфраструктури, цифровізації та розширенні спектру інвестиційних і рекламних послуг.

Облік основних засобів у КП «ЗМІА» організовано відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 7 «Основні засоби» та інших нормативних актів. Аналіз показав, що документальне забезпечення операцій з основними засобами є достатньо систематизованим та охоплює всі етапи життєвого циклу активів: надходження, введення в експлуатацію, переміщення, ремонт, модернізацію, амортизацію та вибуття.

Підприємство застосовує стандартний набір первинних документів (форми ОЗ-1, ОЗ-2, ОЗ-3, ОЗ-4, інвентаризаційні описи тощо), що забезпечує прозорість облікових операцій. Обрана модель облікової політики включає використання прямолінійного методу амортизації та ведення аналітичного обліку за інвентарними картками. Особливу увагу приділено відображенню різних способів надходження основних засобів: придбання, створення власними силами, безоплатного отримання, оренди.

Система бухгалтерського обліку основних засобів на КП «ЗМІА» є комплексною, регламентованою та забезпечує достовірне відображення стану і руху необоротних активів, що є критично важливим для комунального підприємства, яке використовує вартісно значущі рекламні конструкції та обладнання.

Аналіз активу балансу КП «ЗМІА» за 2023 рік показав зміни у структурі майна підприємства, що впливають на його фінансову стійкість і здатність до подальшого розвитку. Необоротні активи, хоча й займають основну частку у балансі (понад 70 %), продемонстрували скорочення, пов’язане зі зменшенням незавершених капітальних інвестицій та амортизацією основних засобів. Зменшення обсягів капітальних інвестицій свідчить про уповільнення оновлення матеріально-технічної бази, що в перспективі може впливати на конкурентоспроможність підприємства.

У структурі оборотних активів спостерігається зростання ліквідних ресурсів, зокрема грошових коштів, що позитивно впливає на платоспроможність та здатність підприємства виконувати поточні зобов’язання. Разом із тим значне зменшення дебіторської заборгованості є позитивним індикатором покращення розрахункової дисципліни та фінансової стабільності.

Загалом аналіз показує, що підприємство має достатній рівень ліквідності та забезпечує зміну структури активів у напрямі підвищення мобільності ресурсів. Проте необхідно приділити увагу відновленню інвестиційної активності для підтримання технічного стану основних фондів і реалізації стратегічних проєктів.

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» є стабільно функціонуючим комунальним підприємством із важливою роллю у формуванні рекламної та інвестиційної політики міста. Організаційна структура підприємства є раціональною, а система обліку основних засобів – цілісною, регламентованою та такою, що відповідає національним стандартам.

У фінансовому аспекті підприємство демонструє прийнятний рівень ліквідності та здатність ефективно управляти частиною оборотних активів, однак має певні проблеми у сфері оновлення та модернізації необоротних ресурсів. Надалі підприємству доцільно зосередити увагу на підвищенні інвестиційної активності, удосконаленні управління основними засобами та цифровізації процесів рекламної діяльності.

Узагальнення результатів аудиторських процедур дає підстави констатувати наявність системних порушень в обліку основних засобів КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство», пов’язаних із: недотриманням вимог нормативно-правових актів щодо оформлення та обліку операцій; низькою якістю внутрішнього контролю; недостатнім рівнем організації процесів інвентаризації; помилками в методиці нарахування амортизації; несвоєчасним документуванням операцій з руху основних засобів.

Такі порушення створюють значні ризики викривлення фінансової звітності, порушення принципів повноти, достовірності та своєчасності інформації про необоротні активи. Відповідно, підприємству рекомендовано: удосконалити систему внутрішнього контролю, переглянути облікову політику щодо основних засобів, систематизувати документообіг, провести коригування облікових даних, організувати регулярні інвентаризації та посилити відповідальність матеріально відповідальних осіб.

Запропоновані у роботі форми відомостей обліку основних засобів (ОЗ-1 – ОЗ-5) виступають дієвим інструментом аналітичного контролю, що інтегрує функції бухгалтерського обліку та аудиту. Їх використання сприяє повному й належному документальному підтвердженню всіх господарських операцій, пов’язаних з рухом основних засобів, забезпечує коректну класифікацію, оцінку, нарахування амортизації, проведення переоцінки та відображення вибуття активів. Крім того, застосування зазначених форм дає змогу сформувати єдину взаємопов’язану систему облікових документів, що спрощує організацію внутрішнього та зовнішнього аудиту, підвищує рівень

деталізації облікової інформації та сприяє зниженню ризику викривлення показників фінансової звітності внаслідок облікових помилок.

Розроблена програма аудиту основних засобів забезпечує комплексний підхід до перевірки достовірності даних, що відображаються у бухгалтерському обліку, та сприяє виявленню відхилень між фактичними і обліковими показниками. Її структура відповідає сучасним вимогам міжнародних стандартів аудиту та містить логічну послідовність процедур – від планування до формування висновків.

Запропоновані відомості обліку основних засобів доповнюють традиційну систему бухгалтерських реєстрів і мають практичне значення для ведення обліку підприємств. Вони сприяють підвищенню прозорості облікових операцій, зниженню трудомісткості процесів, оптимізації документообігу та скороченню часу на підготовку фінансової звітності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: https://ips.ligazakon.net/document/t030436?an=2506 (дата звернення: 17.09.2025).

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/996-14#Text (дата звернення: 17.09.2025).

3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text (дата звернення: 17.09.2025).

4. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів : Наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2003 р. № 561. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03#Text (дата звернення: 17.09.2025).

5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014#Text (дата звернення: 17.09.2025).

6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 36 «Зменшення корисності активів». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_047#Text (дата звернення: 17.09.2025).

7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 23 «Витрати за позиками». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS%2023_ukr.pdf (дата звернення: 17.09.2025).

8. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг : пер. з англ. / О. Л. Ольховікова, О. В. Селезньов, О. О. Зєніна, О. В. Гик та ін. URL: http://apu.com.ua (дата звернення: 17.09.2025).

9. Міжнародний стандарт фінансової звітності 5 «Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_047#Text (дата звернення: 17.09.2025).

10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text (дата звернення: 17.09.2025).

11. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. URL: https://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/z0288-00#Text (дата звернення: 17.09.2025).

12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів» : наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2004 р. № 817. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05#Text (дата звернення: 17.09.2025).

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» : наказ Міністерства фінансів України від 07.07.1999 р. № 163. URL: https://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/z0499-99#Text (дата звернення: 17.09.2025).

14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» : наказ Міністерства фінансів України від 18.11.2005 р. № 790. URL: https://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/z1456-05#Text (дата звернення: 17.09.2025).

15. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text (дата звернення: 17.09.2025).

16. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. URL: https://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/z1365-14#Text (дата звернення: 17.09.2025).

17. Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України : Постанова Національного банку України від 20.12.2005 р. № 480. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0040-06#Text (дата звернення: 17.09.2025).

18. Андросова О. Ф., Калугіна К. А. Методика аудиту основних засобів і нематеріальних активів та її вплив на якість аудиту. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2011. № 3. Т.3. С. 250–255.

19. Бабіч В. Витрати на ремонт та поліпшення основних засобів: обліковий і податковий аспекти. *Бухгалтерський облік і аудит.* 2012. № 8. С. 10–13.

20. Бабич Л. М., Карлова І. О., Наконечна С. А. Внутрішній аудит основних засобів підприємства в сучасних економічних умовах. *Причорноморські економічні студії.* 2020. Вип. 49. С. 168-177.

21. Бандурка О. М., Коробов М. Я., Орлов К. І. Фінансова діяльність підприємства : підручник. Київ : Либідь, 2008. 312 с.

22. Бондар О. Проблеми визнання основних засобів у бухгалтерському та податковому обліку. *Бухгалтерський облік і аудит.* 2004. № 3. С. 23–27.

23. Бондаренко Н. М., Дорофієнко А. В. Аудит основних засобів на промисловому підприємстві. *Вісник Хмельницького національного університету.* 2019. № 1. С. 46-52.

24. Бразілій М. Н., Тимошенко М. М. Організація і методика аудиту основних засобів та шляхи його вдосконалення. *Економіка та держава*. 2011. № 24. С. 104–109.

25. Бутинець Т. А. Внутрішній аудит основних засобів: виявлення типових порушень в обліку. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу.* 2014. № 3. С. 3-12.

26. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник. Житомир : ПП «Рута», 2009. 912 с.

27. Бутинець Ф. Ф., Давидюк Т. В., Малюга Н. М., Чижевська Л. В. Бухгалтерський управлінський облік : підручник. Житомир : ПП «Рута», 2002. 480 с.

28. Гордієнко Н. І., Харламова О. В., Мізік Ю. І., Конопліна О. О. Аудит : методика і організація : навч. посіб. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 319 с.

29. Гречко С. М. Особливості визнання основних засобів в цілях бухгалтерського обліку та оподаткування. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2011. № 3(21). Ч. 2. С. 23–31.

30. Гуля В. С. Особливості здійснення внутрішнього контролю використання основних засобів на підприємстві. *Вісник студентського наукового товариства «Ватра».* 2015. Вип. 22. С. 91-102.

31. Гуцаленко Л. В., Божок І. І. Проблемні аспекти нарахування амортизації необоротних активів. *Інноваційна економіка*. 2014. № 1. С.176-181.

32. Даценко Г. В., Шмунь Н. В. Методика аудиту операцій з основними засобами підприємств. URL: http://nauka.kushnir.mk.ua (дата звернення: 17.09.2025).

33. Жолнович Т. І. Особливості проведення аудиту основних засобів. *Електронний архів наукових публікацій.* 2012. № 30. С. 59-61.

34. Іщенко Я. П. Оцінка основних засобів. URL: http://www.vobu.com.ua/ukr/crib_categories/question/65 (дата звернення: 17.09.2025).

35. Коваленко О. В., Громова І. В. Напрями підвищення ефективності використання основних фондів підприємства. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії.* 2014. Вип. 7. С. 20–27.

36. Кулаковська Л. П., Піча Ю. В. Організація і методика аудиту : навч. посіб. Київ : Каравела, 2004. 584 с.

37. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Кутчак Ю. М. Фінансовий облік ІІ : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2023. 368 с.

38. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Чакалова Н. С. Теорія і методика документування в обліку та аудиті : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 400 с.

39. Макаренко А. П., Шама М. В. Аудит основних засобів на підприємстві та напрями його вдосконалення. *Агросвіт.* 2020. № 2. С. 30–37.

40. Меліхова Т. О., Синиця Ю. С., Яковлев А. І. Удосконалення обліку та аудиту основних засобів на малому підприємстві за допомогою правильного застосування їх вартісного вимірювання. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 23. С. 53-58. DOI: 10.32702/2306 6814.2023.23.53.

41. Меліхова Т. О., Герасименко Ю. М. Розробка програми аудиту надходження основних засобів для підвищення рівня фінансової безпеки підприємства. *Агросвіт*. 2018. № 24. С. 46–53. DOI: 10.32702/2306-6792.2018.24.46.

42. Меліхова Т. О., Романенко К. В. Удосконалення організації бухгалтерського процесу та методики аудиту вибуття основних засобів в обліку суб'єктів малого підприємництва. *Ефективна економіка*. 2021. № 10. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.10.18.

43. Неміш Ю. В. Поняття «основні засоби» у сучасних наукових дослідженнях. *Аграрна економіка.* 2012. Т. 5. № 3-4. С. 181–187.

44. Огійчук М. Ф., Новіков І. Т., Рагуліна І. І. Аудит : організація і методика : навч. посіб. Київ : Алерта, 2012. 664 с.

45. Огійчук М. Ф., Плаксієнко В. Я., Беленкова М. І. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами : підручник. Київ : Алерта, 2011. 1042 с.

46. Остапенко К. Методика аудиту операцій з основними засобами. URL: http://vtei.edu.ua/doc/24032021/4/9 (дата звернення: 17.09.2025).

47. Петрик О. А., Мариніч І. О. Аудит оцінки вартості основних засобів. *Економіка. Фінанси. Право.* 2015. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2015_4_8 (дата звернення: 17.09.2025).

48. Пиріжок Є. С., Кулікова Н. Т. Поняття «основні засоби» та канали їх вибуття на підприємстві. *Міжнародний збірник наукових праць «Проблеми теорій та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу».* 2011. Випуск 2 (20). С. 397–405.

49. Подмешальська Ю. В., Троян О. В., Біла Л. В. Теоретико-практичні аспекти проведення аудиту основних засобів. *Інвестиції: практика та досвід.* 2019. № 2. С. 64-70.

50. Подолянчук О. А., Химич Г. М. Методика і аналіз аудиту обліку основних засобів. *Економічні науки.* 2012. Вип. 4(70). с. 76–80.

51. Проскура І. В., Макаренко А. П. Теоретичні аспекти обліку основних засобів підприємства. *Функціонування суб'єктів економічної діяльності : виклики сучасності* : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю, м. Харків, 20–21 листопада 2025 р. Харків : ХНУМГ імені О.М. Бекетова, 2025. С. 183-186.

52. Проскура І. В., Макаренко А. П., Меліхов Є. В. Удосконалення обліку та аудиту основних засобів в процесі аналізу господарської діяльності підприємства на мікрорівні. *Агросвіт*. 2025. № 23. С. 79-88. DOI: https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.23.79.

53. Пушкар М. С. Фінансовий облік : підручник. Тернопіль : Картбланш, 2002. 628 с.

54. Радіонова Н. Й., Войтенко М. В. Методичні засади проведення аудиту основних засобів. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2021. № 15 (115). С. 37-41.

55. Радіонова Н. Й. Удосконалення методології аудиту основних засобів. URL:https://www.knutd.edu.ua/publications/pdf/Ukrainian_editions/2015/13_stat_Ra dionova_Bunda.pdf (дата звернення: 17.09.2025).

56. Савченко А. М., Бурятинський В. В. Концептуальні підходи та проблеми аудиту основних засобів. *Ефективна економіка*. 2019. № 12. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.12.55.

57. Сопко В. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2000. 578 с.

58. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : навч.посіб. Київ : Алерта, 2010. 1080 с.

59. Усач Б. Ф., Душко З. О., Колос М. М. Організація і методика аудиту : підручник. Київ : Знання, 2006. 295 с.

60. Утенкова К. О. Аудит : навч. посіб. Київ : Алерта, 2011. 408 с.

61. Утенкова К. О. Аудит основних засобів підприємств АПВ в контексті вимог міжнародних стандартів аудиту. URL: https://magazine.faaf.org.ua/audit-osnovnih-zasobiv-pidpriemstv-apv-v-konteksti-vimog-mizhnarodnih-standartiv-auditu.html (дата звернення: 17.09.2025).

62. Чумаченко М. Г. Ще раз про амортизацію як важливе джерело інвестиційної діяльності підприємства. *Бухгалтерський облік і аудит.* 2004. №11. С.42.

63. US-GAAP (Generally Accepted Accounting Principles, США). URL: https://gaap.in.ua/%D1%86%D1%96%D0%BA%D0%B0%D0%B2%D0%B5/us-gaap-inf (дата звернення: 17.09.2025).

64. Brigham, Eugene F., Louis C. Gapenski, Michael C. Ehrhardt. Financial Management : Theory and Practice. 9th ed. Fort Worth, TX: Dryden Press, 1999. 1218 p.

65. Harrison Walter T., Horngren Charles T., Tietz Wendy M., Thomas C. William, Suwardy Themin Financial Accounting, Global Edition. Pearson. 2018, 816 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

		Коди		
Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	2024	01	01
КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЗАПОРІЗЬКЕ МІСЬКЕ ІНВЕСТИЦІЙНЕ АГЕНТСТВО"	за ЄДРПОУ	25217812		
Територія ЗАПОРІЗЬКА	за КАТОТТГ	UA2306007001015444 3		
Організаційно-правова форма господарювання Комунальне підприємство	за КОПФГ	150		
Вид економічної діяльності Рекламні агентства	за КВЕД	73.11		
Середня кількість працівників, осіб 32				
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон ВУЛИЦЯ Володимира ГРИЩЕНКА, буд. 31, м. ЗАПОРІЖЖЯ, ЗАПОРІЗЬКА обл., 69035, Україна	2397007			

1.Баланс на 31 грудня 2023 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	40,4	39,1
Первісна вартість	1001	153,2	130,3
Накопичена амортизація	1002	(112,8)	(91,2)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	928,8	340,8
Основні засоби :	1010	10 256,6	9 718,6
первісна вартість	1011	27 154,5	28 091,5
знос	1012	(16 897,9)	(18 372,9)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	516,4	516,4
Усього за розділом I	**1095**	11 742,2	10 614,9
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	918,7	1 018,6
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	634,0	297,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	96,5	1,7
у тому числі з податку на прибуток	1136	0,6	0,6
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	35,8	56,0
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	394,2	1 252,5
Витрати майбутніх періодів	1170	19,3	23,6
Інші оборотні активи	1190	369,1	372,6
Усього за розділом II	**1195**	2 467,6	3 022,7
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	-	-
Баланс	**1300**	14 209,8	13 637,6

Продовження додатка А

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	20,0	20,0
Додатковий капітал	1410	921,6	989,8
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	12 523,6	11 223,2
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	**1495**	13 465,2	12 233,0
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	278,4	392,3
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	334,7	348,0
розрахунками з бюджетом	1620	40,7	160,1
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	1,2	0,2
розрахунками з оплати праці	1630	4,3	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	85,3	504,0
Усього за розділом III	**1695**	466,2	1 012,3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
Баланс	**1900**	14 209,8	13 637,6

2. Звіт про фінансові результати

за Рік 2023 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	8 505,8	4 538,0
Інші операційні доходи	2120	3 667,5	5 700,7
Інші доходи	2240	97,9	148,3
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	12 271,2	10 387,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(8 458,8)	(8 025,7)
Інші операційні витрати	2180	(5 062,0)	(4 564,1)
Інші витрати	2270	(79,8)	(70,1)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	**2285**	(13 600,6)	(12 659,9)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(1 329,4)	(2 272,9)
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	**2350**	(1 329,4)	(2 272,9)

Керівник _____ (підпис) ЕП ЛЬЧЕНКО СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ ЛЬЧЕНКО СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ (ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер _____ (підпис) ЕП КРАВЕЦЬ НЕЛЯ ОЛЕКСАНДРІВНА КРАВЕЦЬ НЕЛЯ ОЛЕКСАНДРІВНА (ініціали, прізвище)

Електронний підпис ЕП

[1] Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Продовження додатка А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

		Коди		
	Дата (рік, місяць, число)	2025	01	01
Підприємство КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЗАПОРІЗЬКЕ МІСЬКЕ ІНВЕСТИЦІЙНЕ АГЕНТСТВО"	за ЄДРПОУ	25217812		
Територія ЗАПОРІЗЬКА	за КАТОТТГ	UA2300400700010154443		
Організаційно-правова форма господарювання Комунальне підприємство	за КОПФГ	150		
Вид економічної діяльності Рекламні агентства	за КВЕД	73.11		
Середня кількість працівників, осіб 31				
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон ВУЛИЦЯ Володимира ГРИЦЕНКА, буд. 31, м. ЗАПОРІЖЖЯ, ЗАПОРІЗЬКА обл., 69035, Україна		2397007		

1.Баланс на 31 грудня 2024 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	39,1	37,0
Первісна вартість	1001	130,3	139,5
Накопичена амортизація	1002	(91,2)	(102,5)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	340,8	325,9
Основні засоби	1010	9 718,6	8 922,9
первісна вартість	1011	28 091,5	29 015,3
знос	1012	(18 372,9)	(20 092,4)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	516,4	-
Усього за розділом I	**1095**	10 614,9	9 285,8
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 018,6	1 080,3
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	297,7	670,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1,7	0,6
у тому числі з податку на прибуток	1136	0,6	0,6
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	56,0	367,4
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 252,5	991,5
Витрати майбутніх періодів	1170	23,6	26,0
Інші оборотні активи	1190	372,6	370,7
Усього за розділом II	**1195**	3 022,7	3 507,0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	-	-
Баланс	**1300**	13 637,6	12 792,8

Продовження додатка А

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	20,0	20,0
Додатковий капітал	1410	989,8	1 134,0
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	11 223,2	9 369,1
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	**1495**	12 233,0	10 523,1
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	392,3	543,9
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	348,0	179,8
розрахунками з бюджетом	1620	160,1	288,5
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	0,2	39,7
розрахунками з оплати праці	1630	-	163,6
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	504,0	1 054,2
Усього за розділом III	**1695**	1 012,3	1 725,8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
Баланс	**1900**	13 637,6	12 792,8

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2024 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	14 367,2	8 505,8
Інші операційні доходи	2120	474,3	3 667,5
Інші доходи	2240	132,7	97,9
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	14 974,2	12 271,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(10 392,3)	(8 458,8)
Інші операційні витрати	2180	(5 712,2)	(5 062,0)
Інші витрати	2270	(196,6)	(79,8)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	**2285**	(16 301,1)	(13 600,6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(1 326,9)	(1 329,4)
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	**2350**	(1 326,9)	(1 329,4)

Керівник _____ КІЖНЕР АРТУР ОЛЕГОВИЧ
(підпис) (ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер _____ КРАВЕЦЬ ЮЛІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА
(підпис) (ініціали, прізвище)

[1] Коефіцієнт в адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад